

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

- Az ügy száma:** Kfv.II.37.062/2023/9.
- A tanács tagjai:** Dr. Kovács András a tanács elnöke
Dr. Bögös Fruzsina előadó bíró
Dr. Figula Ildikó bíró
Dr. Szilas Judit bíró
Dr. Tóth Kincső bíró
- I. rendű felperes:** SZINARON Villamosipari Szolgáltató Kft.
(1102 Budapest, Halom u. 8/A. épület)
- I. rendű felperes képviselője:** ügyvéd
(1039 Budapest, Gyűrű u. 6. III. em. 9.)
- II. rendű felperes:** SMHV Energetika Kft.
(7630 Pécs, Pécsváradi út 10.)
- II. rendű felperes képviselője:** Hódos Ügyvédi Iroda
ügyvéd
(1073 Budapest, Erzsébet körút 40-42. I/4.)
- A felperesi érdekelt:** Palév 2005 Szolgáltató és Kereskedelmi Kft.
(2685 Nógrádsáp, Szent István út 27.)
- A felperesi érdekelt képviselője:** Dr. Szöllősy-Baráth Szabolcs Ügyvédi Iroda
(1173 Budapest, Összekötő u. 2.)
- Alperes:** Gazdasági Versenyhivatal
(1026 Budapest, Riadó u. 1-3.)
- Az alperes képviselője:** Sípосné dr. Mayer Erika Noémi kamarai jogtanácsos és
dr. Ay Zoltán kamarai jogtanácsos
- Alperesi érdekelt:** Energy Network Solutions Kft.
(2045 Törökbálint, Tópark u. 1/A.)
- Az alperesi érdekelt képviselője:** Bassola Ügyvédi Iroda
(1112 Budapest, Oltvány árok 15.)
ügyvéd
- A per tárgya:** versenyügy
- A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** a II. rendű felperes és az alperes
- A felülvizgálni kért jogerős határozat:** Fővárosi Törvényszék 105.K.704.008/2021/57. számú ítélete

Kfv.II.37.062/2023/9.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 105.K.704.008/2021/57. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. r. felperes részére 100.000,- (százezer) forint felülvizsgálati eljárás költséget.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 100.000,- (százezer) forint felülvizsgálati eljárás költséget.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az állam részére – a Nemzeti Adó- és Vámhivatal bírósági határozatban megállapított eljárás illetékbevételi számlájára – további 3.430.000,- (hárommillió-négyszázharmincezer) Ft felülvizsgálati eljárás illetéket.

A le nem rótt 500.000,- forint felülvizsgálati eljárás illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az I-II. rendű felperesek villamos-mérőhelyi szolgáltatást nyújtó vállalkozások. 2013. április 30-ig az I. rendű ügyvezetője volt, azt követően a felperesi érdekelt ügyvezetője lett.
- [2] Az E.ON Gazdasági Szolgáltató Kft. (a továbbiakban E.ON Kft.) 2014. évben a TED2013/S236-411038. (KÉ21893/2013.) számú (a továbbiakban: 2014-es eljárás) és 2016-ban a TED2015/S207-376572. (KÉ21065/2015.) számú (a továbbiakban: 2016-os eljárás) villamos mérőhelyi szolgáltatásokkal kapcsolatos közbeszerzési tendert írt ki. A 2014-es eljárás az I. rendű felperes a felperesi érdekelttel (együtt: Szinaron-Palév konzorcium); míg a 2016-os eljárás 1-2. részén a II. rendű felperes a perben nem álló MVM Watt Eta Hálózati és Közvilágítási Kft.-vel (a továbbiakban: Watt-Eta Kft., együtt: SMHV-Watt-Eta konzorcium), a 3. részén az Eurodet-Log Kft.-vel (a továbbiakban: Eurodet-Vill Kft. – a korábbi elnevezés alapján és együtt: SMHV-Eurodet-Vill konzorcium), a 4. részén önállóan indult.
- [3] Az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt által kötött együttműködési megállapodás szerint jognyilatkozattételre és kizárólagos képviseletre az I. rendű felperes jogosult. A megállapodás 3. pontja értelmében a közbeszerzési eljárásában nyertességük esetén az ajánlatkérővel megkötésre kerülő szerződés alapján valamennyi kötelezettség teljesítéséért az ajánlatkérő és harmadik féllel szemben mindkét vállalkozás együttes és egyetemleges felelősséget vállalt, valamint vállalták, hogy a problémák megoldásában együttműködnek. A szolgáltatásokat az alábbiak szerint osztották meg: I. rendű felperes 10%, az I. rendű felperesi érdekelt 90%, figyelemmel arra, hogy az I. rendű felperes szerepe a pályázaton való részvételhez szükséges referenciák biztosítása, és adminisztratív, műszaki előkészítési, minőség-ellenőrzési feladatok ellátása, míg a projektek kivitelezési feladatait a felperesi érdekelt valósítja meg.
- [4] A 2014-es eljárásban a Szinaron-Palév konzorcium közös ajánlatot adott – egyebek mellett – a 6. részére, melyet a konzorcium megnyert. A 2014. március 10-i benyújtási határidőt megelőzően , mint a felperesi érdekelt ügyvezetője 2014. március 6. napján

Kfv.II.37.062/2023/9.

13:18-kor a e-mail címről e-mailt küldött az EM-AN VILL-SEC Kft. felé, amely úgyszintén ajánlattal indult a Szinaron-Palév konzorciumot érintő 6, 9. és 12. tenderrészekben. Az e-mail tárgyat és szöveges üzenetet nem tartalmazott, csak egy Excel-tábla formátumú csatolmányt, amely a Szinaron-Palév konzorcium E.ON Kft. felé benyújtott ajánlati árait tartalmazta a 4-9., 12., 15. és 17. részekre vonatkozóan. Az e-mail az EM-AN VILL-SEC Kft. postafiókjáról a Perfect Loyd Kft.-hez is megküldésre került, mely e-mail és csatolmány egy nappal később továbbküldésre került a szintén induló ÉSZAK-BUDAI Zrt. felé, amelynek a képviselője azt megkapta és az ugyancsak résztvevő Globex Base Kft. részére továbbította.

- [5] A 2016-os eljárásban a II. rendű felperes a pályázat 1. részében az-SMHV-Watt-Eta konzorciummal, a 3. részében az SMHV-Eurodet-Vill konzorciummal pályázott és nyert, a 2. részben az előbbi konzorciummal pályázott, ugyanakkor ezen részben nem lett nyertes. A II. rendű felperes és az Eurodet-Vill Kft. a 4. részben egymás versenytársaiként indultak. Az Eurodet-Vill Kft. műszaki igazgatója az ügyvezető felé 2015. november 30-án e-mailt küldött. 2016. február 26. napján az E.ON Kft. megküldte a feleknek a részvételi jelentkezések összefoglaló tájékoztatóját, amelyet az Eurodet-Vill Kft. a II. rendű felperes felé akként kommentált, hogy a II. rendű felperes ügyvezetőjével, „beszél, hogy a nagykanizsai részen mérlegeli, hogy tesznek-e oda ajánlatot, vagy nem. Az E.ON miatt, hogy ne kötözködjön, ha nem akarunk egymás alatt versenyezni, de összebeszélni sem akarunk(...)”. , a II. rendű felperes munkatársa az e-mailt megköszönte és továbbította az ügyvezető részére. 2016. március 16-án e-mailben a II. rendű felperes több dokumentumot is megküldött az Eurodet-Vill Kft.-nek, amelyek között szerepel a II. rendű felperes egy konzorciumi szerződése is. Minderre az Eurodet-Vill Kft. a II. rendű felperes részére válaszolt, csatolmányként az e-mailben megküldve a saját ajánlatait is, amelyekből az egyiket önállóan a 4. részre, a másikat a 7. részre az EM-AN VILL-SEC Kft.-vel konzorciumban adott be. A II. rendű felperes munkatársa ezt továbbította az ügyvezető felé, jelezve, hogy ezzel megismerték az EM-AN VILL-SEC Kft. árait is, majd az e-mail váltás folyamatként az Eurodet-Vill Kft. 2016. március 19. napján újra elküldte a II. rendű felperesnek a 4. és 7. részre vonatkozó ajánlatot. Az e-mail alapján 2016. március 21. napján, egy nappal az ajánlatok benyújtására nyitva álló határidő lejártá előtt a II. rendű felperes ügyvezetője két kollégájának továbbküldte az Eurodet-Vill Kft.-től kapott mellékleteket.
- [6] Az alperes 2017. szeptember 5. napján versenyfelügyeleti eljárást indított – többek között – az I., II. rendű felperesekkel, a felperesi érdekelttel és az alperesi érdekelttel szemben, mivel észlelése szerint az eljárás alá vont vállalkozások az E.ON Kft. által a vizsgálat megindítását megelőző 5 évben villamosmérő helyi szolgáltatások elvégzése tárgyában kiírt közbeszerzési eljárások kapcsán feltehetően olyan egyeztetéseket folytattak, illetve olyan információkat osztottak meg egymással, melyek a nyertes vállalkozások, valamint az ajánlati árak meghatározására irányultak, e magatartásukkal pedig a tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt tényállás megvalósításával valószínűsíthetően megsértették a Tpv. 11. § (1) bekezdése szerinti tilalmat, valamint a tagállamok közötti kereskedelem érintettségéről szóló közlemény (2004/C., 101/07. Bizottsági közlemény) szerint a magatartásuk alkalmas lehet arra, hogy a tagállamok közötti kereskedelemre érzékelhető hatást gyakoroljon, ezért valószínűsíthetően egyúttal az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban EUMSZ) 101. Cikk (1) bekezdésében, illetve annak a) és c) pontjaiban foglalt tilalmat is megsértették.
- [7] Az alperes VJ/31-826/2017. számú határozatával megállapította, hogy – egyebek mellett – az I. rendű felperes és a felperesi érdekelte a 2014-es eljárás 6., 9. és 12. részeinek felosztása, illetve az azok árainak meghatározása révén megvalósuló versenykorlátozású célú jogsértést tanúsított. A II. rendű felperes a 2016-os eljárás 4. részének felosztása, illetve annak árának

Kfv.II.37.062/2023/9.

meghatározása révén megvalósuló versenykorlátozású célú magatartást tanúsított, amely magatartások a Tpvt. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjaiban foglalt tényállások megvalósításával a Tpvt. 11. § (1) bekezdésében foglalt tilalomba ütköznek. Mindezen jogsértés miatt az I. rendű felperessel szemben 5.000.000 forint a II. rendű felperessel szemben 40.000.000 forint, a felperesi érdekelttel szemben 17.000.000 forint versenyfelügyeleti bírságot állapított meg. Az eljárást az alperesi érdekelttel szemben megszüntette.

- [8] Határozatában hivatkozott a Tpvt. 44. § (1) bekezdésére, 1. § (1) bekezdésére, 76. § (1) bekezdésére, 78. § (1)-(3) bekezdéseire, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban Ket.) 31. § (1) bekezdés i) pontjára. Rámutatott, hogy valószínűsíthetően az EUMSZ 101. cikke alkalmazásának szükségessége az ügyben nem állapítható meg, ezért a tényállás értékelését a Tpvt. szabályai szerint végezte el.
- [9] Kiemelte, a közbeszerzési pályázaton versenyben lévő vállalkozások között tilos a kapcsolatfelvétel, ha az nem – indokolt – konzorcium létrehozását, vagy alvállalkozói munka létrehozását célozza. A függetlenség követelménye kizár minden olyan közvetlen vagy közvetett kapcsolatot a piaci szereplők között, amelynek célja vagy hatása a versenytársak piaci magatartásának befolyásolása.
- [10] Az ügyintézési határidő körében rámutatott, a VJ/31-74/2017. és VJ/31-311/2017. számú végzésekkel az ügyintézési határidő 2018. június 5. napjától és 2019. április 3. napjától 6-6 hónappal meghosszabbításra került. Utalt emellett a Ket. 33. § (3) bekezdésére és a Tpvt. 63. § (4) bekezdésére, melyekre tekintettel összesen 790 nap nem számított bele az ügyintézési határidőbe, így annak túllépésére nem került sor. Az eljárás elhúzódásával kapcsolatos észrevételekkel összefüggésben hivatkozott az Alkotmánybíróság 3270/2018. (VII.20.) AB végzés 31. pontjára, a 25/2020. (XII.2.) AB határozatban foglaltakra, és kiemelte, az már meghaladottá teszi a Kúria eljárás alá vontak által hivatkozott ítéletét. Utalt arra is, hogy 2020 szeptembere óta 5 közigazgatási per indult iratbetekintési kérelmek elutasítása, illetve korlátozott megadása miatt, melyek ideje nem számít bele az ügyintézési határidőbe. Vítatta, hogy a versenyfelügyeleti eljárás állítólagos elhúzódása az eljárás alá vontak védekezési jogának sérelmét vagy elenyészését jelentette volna. Arra is hivatkozott, hogy a Tpvt. tényállás tisztázásra vonatkozó rendelkezései nem írják elő az alperes számára indokolási kötelezettséget azzal kapcsolatban, hogy milyen időközönként, milyen gyakorisággal szólítja fel az ügyfeleket adatszolgáltatásra.
- [11] Az I. rendű felperes tanúbizonyítási indítványait elutasította, mert azok olyan tényekre vonatkoztak, amelyekről a meghallgatni indítványozott tanúknak nincs, illetve nem volt tudomásuk (I. rendű felperessel kapcsolatos szerepe), valamint a tanúvallomások alapján sem juthatott volna a határozatban megállapítottaktól eltérő következtetésre. Kiemelte azt is, hogy az I. rendű felperes a tanúk meghallgatását az eljárás során már az előzetes álláspont ismeretében indítványozta, annak tartalma is ismert lehetett az indítványozott személyek előtt. Ekként a tanúvallomásoktól elvárt objektivitási követelmény sem volt biztosított. Az eljárás során meghallgatott védett tanú nyilatkozatával összefüggésben rámutatott, hogy nem a saját tudomására, tényekre, sok esetben nem is saját véleményére, hanem feltételezésekre, lehetőségekre utalt és bizonytalan volt az e-mailek forrását illetően is. A tanú vallomása nem kérdőjelezte meg, hogy a rendelkezésre álló egyéb bizonyíték alapján történt koordináció, egyeztetés a piaci szereplők között.
- [12] Az I. rendű felperes észrevételei kapcsán hangsúlyozta, hogy jognyilatkozattételre és kizárólagos képviselőre a Szinaron-Palév konzorciumban az I. rendű felperes volt jogosult. Kiemelte, az I. rendű felperes félreértelmezi a hivatkozott C-68/12. számú ügyben hozott ítéletben foglalt megközelítést, ezen döntés ugyanis azt rögzíti, hogy elég egy olyan személy eljárása is, aki jogosult lehet a képviselőre, nem kell, hogy az a vállalkozás vezetője vagy

Kfv.II.37.062/2023/9.

tulajdonosa legyen, illetve azt sem mondja, hogy ez a képviseleti, eljárási jogosultság mire és mennyiben lehet korlátozott, igazolt vagy ismert.

- [13] A perbeli ügyben a címzett eljárás alá vontak feltételezése szerint az I. rendű felperestől, vagy annak valamely képviselőjétől érkezett az adott e-mail és az árak összesítése, azaz abban a tudatban voltak, hogy az I. rendű felperes, mint referenciával és tapasztalattal rendelkező piaci szereplő volt az információ forrása. Még ha jóhiszeműen, de jogosulatlanul, vagy ha rosszhiszeműen is használta a felperesi érdekelt törvényes képviselője az I. rendű felpereshez köthető e-mail címet, erről a címzettek nem tudtak (a levelet, annak tartalma alapján is a SZINARON-hoz kötötték), továbbá a konzorcium nevében (a konzorciumi fellépés lényegét tekintve is életszerűen) került sor a levelezésre. Még ha az adott e-mail váltásról és ekként annak jogsértésként való minősüléséről az I. rendű felperes nem is tudott, akkor sem vitatható, hogy a körülmények alapján az az I. rendű felperesnek, mint a konzorcium – képviseletre jogosult – tagjának betudható. Egyébiránt annak nincs relevanciája, hogy az eljárás alá vont vagy a konzorcium jogszerű képviseletére, nevükben joghatályos nyilatkozat tételére ki lett volna jogosult, hiszen az érintett e-mail egy jogsértő egyeztetés bizonyítéka.
- [14] Az eljárás alá vont vállalkozások függetlenségével összefüggésben hangsúlyozta, hogy az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt egy vállalkozáscsoportba való tartozása nem valószínűsíthető, mivel a felperesi érdekelt ügyvezetője 2013. április 26. napjáig volt az I. rendű felperes tulajdonosa és április 30. napjáig az ügyvezetője. Mivel az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt konzorciumban indultak, az I. rendű felperes nevét tartalmazó e-mail címről küldött levél küldője a felperesi érdekelt ügyvezetője volt, így a magatartása az I. rendű felperesnek is betudható. A munkaviszony vagy vezetői cím hiánya nem jelenti azt, hogy versenyjogilag releváns módon nem köthetne megállapodást, nem léphetne fel a cég érdekében. Mindezek miatt az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt a 2014. évi tender 6., 9. és 12. részét érintően versenykorlátozó célú magatartást tanúsított, amelyet az EM-AN VILL-SEC az egyezségi nyilatkozatával el is ismert.
- [15] A 2016. évi tender 4. részét érintő magatartás kapcsán megállapította, hogy az Eurodet-Vill Kft. és a II. rendű felperes között aktív információ-megosztás történt az ákról, illetve arról a felek személyesen is egyeztettek. A konzorcium működéséhez kapcsolódó egyeztetések elkülöníthetőek az ahhoz nem szükséges információk megosztásától, elhatárolódás hiányában a piaci szereplők együttműködése, illetve összehangolt magatartása megállapítható. Összességében megállapította, hogy a vizsgált magatartások jogellenes összehangolása állt fent. Nincs annak döntő jelentősége, hogy a vizsgált magatartások megállapodásnak minősülnek-e. A lényeges szempont, hogy a résztvevők előzetesen egyeztették ajánlataikat és áraikat, és felosztottak egymás között bizonyos tender részeket.
- [16] A jogkövetkezmények meghatározása kapcsán a Tpvt. 78. § (3) bekezdésére, valamint a 11/2017. számú Bírsággözleményre hivatkozott. A kiinduló összeg meghatározása során a releváns forgalmat vette alapul. A 2016-os eljárás nyertes árának nem a kétszeresét, hanem csak azok alapösszegét vette figyelembe. Számításba vette az eljárás alá vontak által megadott konzorciumi részesedési arányokat és ezek alapján osztotta meg a felek között a releváns forgalmat. Rögzítette az eljárás alá vontak 2019., illetve – rendelkezésre állás esetén – a 2020. évi beszámoló szerinti nettó árbevételét, azon tenderrészek értékét, amelyekkel kapcsolatban versenykorlátozásban az adott vállalkozás érintett volt és ennek alapján a releváns forgalmat, amely az I. rendű felperes esetén 124.900.000 forint, a II. rendű felperes esetén 1.359.000.000 forint volt. A releváns forgalom és a jogsértés súlyát kifejező arányszám szorzata adja a bírság kiinduló összegét. Az I. rendű felperes kivételével súlyosító körülményként róta fel, hogy az egyeztetésekben, megállapodásokban a vállalkozások vezetői, illetve közbeszerzési feladatokkal megbízott munkavállalói vettek részt, ezért magasabb tudatosság, jogkövetés lett volna elvárható; a közbeszerzések érintettsége a felróhatóságot, így a súlyosítás fokát és mértékét növeli. Az I. rendű felperes esetében nem

Kfv.II.37.062/2023/9.

állapította meg a felróhatóságnak olyan magas fokát, ami súlyosító körülményként figyelembe vehető. Kisebb súlyú enyhítő körülményként értékelte az összes eljárás alá vont esetében az egyéb piaci körülményeket, valamint az I. rendű felperes jogsértésben betöltött szerepét. A lehetséges legkisebb súlyozással meghatározott bírságösszegek is jelentősen meghaladják a törvényi maximumot, ezért ezen összeget nem látta arányosnak. Figyelembe vette azt is, hogy az eljárás alá vontak KKV-nak (azon belül is mikro- és kisvállalkozásnak) minősülnek. Nem vette figyelembe a II. rendű felperes által csatolt megfelelési nyilatkozatot, ugyanis a Bírságközlemény alapján az utólagos megfelelési programok bírságcsökkentésre irányuló kérelem esetében is csak az engedékenységi politikában, egyezségi eljárásban való részvétellel együtt vehetőek figyelembe.

A kereseti kérelem és a védírat

- [17] Az I. rendű felperes keresetében elsődlegesen az alperesi határozat megváltoztatását, másodlagosan annak megsemmisítését és szükség szerint az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Kifogásolta, hogy a tényállást az alperes nem teljeskörűen állapította meg, az egyoldalú, hiányos. Jogellenesen mellőzték a bizonyítási indítványait, megsértve a Ket. 1. § (1) bekezdését, 3. § (2) bekezdés b) pontját, 50. § (1) és (6) bekezdéseit, az Alaptörvény XXIV. Cikk (1) bekezdését és a Tpvt. 11. §-át.
- [18] A II. rendű felperes keresetében elsődlegesen kérte annak megállapítását, hogy az alperes bírságkiszabásra nem volt jogosult, ezért az arra vonatkozó határozati rendelkezés hatályon kívül helyezését kérte. Másodlagosan kérte a határozat II. pontjának megváltoztatását és jogsértés hiányában a II. rendű felperes vonatkozásában az eljárás megszüntetését. Harmadlagosan kérte, hogy a határozat II. pontjának rá vonatkozó részét a bíróság helyezze hatályon kívül és szükség szerint az alperest kötelezze új eljárás lefolytatására, és új határozat hozatalára. Állította, az alperes megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, a tisztességes eljáráshoz való jogot, továbbá a Ket. 50. § (1) és (6) bekezdése szerinti tényállás tisztázási kötelezettségét. A bírságkiszabást is Alaptörvény-ellenesnek tartotta a XXIV. cikk (1) bekezdés és XXVIII. cikk (1) bekezdés megsértésére tekintettel.
- [19] Az alperes védíratában a felperesek kereseteinek elutasítását kérte.
- [20] A felperesi érdekelt akként nyilatkozott, hogy az I. rendű felperes versenykorlátozó tevékenységben nem vett részt, az eljárás iratai alapján megállapítható, hogy minden hivatkozott kommunikáció az I. rendű felperes tudta nélkül és rajta kívül zajlott. Ebből következően a vitatott alperesi döntés hibás tényállásból indult ki és abból hibás következtetéseket vont le.
- [21] Az alperesi érdekelt a felperesek kereseteinek elutasítását kérte.

A jogerős ítélet

- [22] Az eljáró bíróság jogerős ítéletével az alperes VJ/31-826/2017. számú határozata rendelkező része I. pontjának I. rendű felperesre vonatkozó részét és az ahhoz fűződő indokolást megsemmisítette, a II. rendű felperes keresetét elutasította.
- [23] Az I. rendű felperes keresete tekintetében rögzítette, hogy a 2014-es eljárás 6., 9. és 12. részére vonatkozó versenykorlátozó megállapodás kapcsán az alperes az I. rendű felperes felelősségét 2014. március 6-án 13 óra 18 perckor az EM-AN VILL-SEC Kft. felé küldött e-mailje, valamint az I. rendű felperes és az I. rendű felperesi érdekelt között létrejött, 2014. január 23. napján kelt együttműködési megállapodás tartalma alapján állapította meg. Rögzítette azt is, hogy az I. rendű felperes és az alperes között nem volt vitás a tekintetében, hogy az együttműködési megállapodás alapján az abban részes felek milyen kötelezettséget vállaltak, ahogyan I. rendű felperesnél való jogviszonyának

Kfv.II.37.062/2023/9.

megszüntetése és a felperesi érdekeltnél fennálló jogviszonya sem képezte a vita tárgyát.

- [24] A tanúmeghallgatások mellőzését jogszerűnek ítélte. A kartellmegállapodások bizonyításával összefüggésben az erre vonatkozó kikristályosodott joggyakorlat alapján rámutatott arra, hogy döntő jelentősége lehet egy adott ügyben a közvetlen bizonyítékok mellett a közvetett bizonyítékok beszerzésének és azok megfelelő értékelésének. A bizonyítékoknak ugyanakkor olyan súlyúnak és olyan zárt logikai lánc mentén kell felfűzhetőnek lenniük, amely az adott eljárás alá vont jogsértésben való részvételét kétség nélkül bizonyítja. A Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.713/2016/6. számú döntésére hivatkozva, amely szerint a kartell-megállapodások résztvevői „összehangolás, egyeztetés révén kizárják a piaci magatartással kapcsolatos bizonytalanságot”, kiemelte, ezen megállapítás arra mutat, hogy a megállapodásban résztvevő feleknek olyan kölcsönös, aktív magatartást kell tanúsítani (vagy az esetlegesen passzív magatartást tanúsító fél tudatának a jogsértő cselekményt át kell fognia), amely eredményeképpen létrejöhet az olyan magatartás, amely a gazdasági versenyből fakadó kockázatokat a felek tekintetében csökkenti.
- [25] Hivatkozott a Kúria Kfv.III.37.582/2016 /16. számú ítéletére, és megállapította, jogsértően járt el az alperes akkor, amikor a [redacted] által küldött e-mailt a konzorciumban való indulásra és az általa használt @szinaron.hu végződésű e-mail címre tekintettel olyan bizonyítékként értékelte, amely megalapozza az I. rendű felperes felelősségét, azt, hogy a jogsértés neki betudható. Idézte a határozat 525. pontjában foglaltakat, amely szerint „Egy felelősen működő vállalkozásnak mindent meg kell tennie, hogy illetéktelen személyek a nevükben ne tehessenek nyilatkozatot”, ugyanakkor arra a következtetésre jutott, hogy kizárólag az e-mail címből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy [redacted] a nyilatkozatot nem kizárólag a felperesi érdekelt, hanem akár a konzorcium, akár az I. rendű felperes nevében tette volna. Érvelése szerint éppen ennek ellenkezőjére utal az az alperes által is megjelölt, konzorciumi szerződésben is rögzített tény, miszerint a közbeszerzési eljárás során a konzorcium nevében hatályos jognyilatkozat tételére és kizárólagos képviselőre az I. rendű felperes és annak ügyvezetője volt jogosult. Rámutatott, a joggyakorlat alapján elméletileg nem kizárt, hogy olyan személy jogsértő magatartását állapítsa meg az alperes, aki egy adott társaság formális képviselőre nem jogosult, ugyanakkor jelen esetben nem helytálló következtetés, hogy [redacted] az I. rendű felperes nevében és érdekében is eljárva küldte meg az inkriminált e-mail üzenetet. Ezt a nevezett személy az eljárásban maga is elismerte, hozzátéve, hogy az e-mailről az I. rendű felperest sem annak elküldése előtt, sem az után nem tájékoztatta.
- [26] Hangsúlyozta, az alperes azzal ellentétes bizonyítékot sem tárt fel, hogy az ajánlati árak meghatározása ne a felperesi érdekelt feladata lett volna az együttműködési megállapodás 4. pontjában rögzítettek alapján. Arra vonatkozó bizonyíték sem merült fel az alperes eljárásában, hogy az EM-AN VILL-SEC Kft. ügyvezetője nem [redacted] kereste meg közvetlenül. Minderre tekintettel arra a megállapításra jutott, hogy az alperes következtetésekre (közvetett bizonyítékokra) alapította a határozatát az I. rendű felperes tekintetében.
- [27] Rámutatott, az együttműködési megállapodásból nem vonható le az a határozati következtetés, hogy az I. rendű felperes konzorciumvezetői szerepe miatt az azzal kapcsolatos döntéseket is kizárólag ő hozta meg, továbbá az együttműködési megállapodásban rögzített egyetemleges felelősséget sem lehet akként értelmezni, hogy az adott esetben olyan versenyjogsértő magatartásért való felelősségre is kiterjed. Az együttműködési megállapodásban a felek az egyetemleges felelősséget a közbeszerzés tárgya megvalósításával összefüggő szerződésben vállalt valamennyi kötelezettség teljesítéséért vállalták. Mindebből ugyanakkor nem következik okszerűen, hogy az e-mail I. rendű felperesi érdekelt képviselője általi elküldése az I. rendű felperesnek is betudható lenne.
- [28] Hangsúlyozta, a 2014-es eljárással kapcsolatban az alperes által feltártak (így különösen a

Kfv.II.37.062/2023/9.

tenderen induló vállalkozások egymás közti, illetve belső levelezése) során az inkriminált e-mailen kívül nem merült fel semmilyen egyéb olyan bizonyíték, amely a konzorciumi tagként pályázó I. rendű felperes terhére esett volna. Megfelelő alternatív magyarázatot szolgáltatott az I. rendű felperes arra is, hogy az együttműködési megállapodásban foglaltak szerint miért vállalta el a konzorcium vezetői szerepét annak ellenére, hogy annak tartalma szerint a részesedési arányt a felperesi érdekelt javára 90%-10%-ban határozták meg. Rámutatott végül az együttműködési megállapodás alperes általi értelmezésének anomáliájára, mivel egyrészt az I. rendű felperesi felelősséget az alperes abból a tényből is levezeti, hogy az I. rendű felperes került a megállapodásban nevesítésre jognyilatkozat-tételre és kizárólagos képviselőre jogosult tagként, mindemellett ugyanakkor a határozati álláspontja szerint nincs relevanciája, hogy az eljárás alá vont vagy a konzorcium jogszerű képviselőre, a nevében joghatályos nyilatkozattételére ki lett volna jogosult. Végül rámutatott, nem jelölt meg az alperes olyan jogszabályi rendelkezést, amely arra vonatkozna, hogy két társaság konzorciumban való indulása esetén az egyik vállalkozás magatartása a konzorciumi létretekintettel megalapozza a másik abban résztvevő vállalkozás felelősségét.

- [29] A II. rendű felperes keresete körében kiemelte, az alperes az eljárását 2017. szeptember 5-én indította, a határozatot 2021. május 3-án hozta. Az alperes részére a Tpvt. 11. §-a megsértésének vizsgálatával kapcsolatosan a jogszabály 6 hónapos határidőt állapít meg, amely két alkalommal, legfeljebb 6 hónappal meghosszabbításra került. Rámutatott arra, az alperesnek a határozatában a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pont ee) alpont alapján abban az esetben kell megjelölnie az ügyintézési határidővel kapcsolatos tényeket, amennyiben azt túllépte. Ha az alperes a saját számítása szerint az ügyintézési határidőt betartotta, ennek rögzítésére a fenti jogszabályi rendelkezés alapján a határozatában nem köteles.
- [30] Utalt a II. rendű felperes nyilatkozatára, amely szerint az alperes a rá irányadó ügyintézési határidőt nem lépte túl, azon belül hozta meg a határozatát. Az észszerű határidőn túli határozathozatal körében hangsúlyozta, a perbeli esetben az alperes 19 gazdasági társaság ellen indított eljárást a 2014-es és 2016-os eljárásokat vizsgálva és annak eredményeképpen 9 eljárás alá vonttal szemben állapított meg jogsértést és kötelezte őket – köztük az I-II. rendű felpereseket – versenyfelügyeleti bírság megfizetésére. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 25/2020. (XII.2.) AB határozatára, és a 30/2014. (IX.30.) AB határozatára. Hangsúlyozta, a II. rendű felperes azon állítása, hogy az alperes az ügyintézési határidő formális megtartása mellett a határozatát mégis észszerűtlen határidőben hozta, visszaélészerűen alkalmazta az eljárási határidőt megállapító eljárási cselekményeket, csupán bizonyítékokkal alá nem támasztott, spekulatív megjegyzés, amely nem alkalmas annak bizonyítására, hogy az alperes határozata jogszabálysértő.
- [31] Kiemelte, a II. rendű felperes több olyan irat megküldését is kifogásolta, amely ténylegesen relevanciával bírt a megelőző eljárás során (például az eljárást megindító végzés). Még abban az esetben sem lenne az alperes eljárása az ügy érdemét érintően jogszabálysértő, amennyiben a II. rendű felperes azzal kapcsolatosan jog vagy érdeksérelmet jelölt volna meg, mindezt ugyanakkor a perben nem tette meg. Hangsúlyozta, abban az esetben, amennyiben széleskörű bizonyítási eljárást kell lefolytatni – mint ahogy az a II. rendű felperes által sem vitatottan jelen eljárásban szükséges volt – nem elegendő a perben pusztán azon az alapon vitatni az alperes eljárásának jogszerűségét, hogy adott esetben egy-egy ügyintézés során kiadott végzést az alperesnek mely időpontban kellett volna megküldeni, illetve a végzésben biztosított irattételi vagy iratcsatolási kötelezettség teljesítésére nyitva álló határidő sem vitatható pusztán ezen az alapon. Az előzetes álláspontra biztosított határidővel összefüggésben rámutatott, azon túl, hogy a konkrét határidő meghatározása úgyszintén az alperes mérlegelési hatáskörbe tartozó döntésnek minősül, az előzetes álláspont egy 57 oldalas, az alperes megállapításainak részletezettségét, a bírságkiszabás szükségességét, a bizonyítékok értékelését tartalmazó dokumentum, ezért indokolt volt a hosszabb határidő

Kfv.II.37.062/2023/9.

biztosítása az eljárás alá vont felek részére azért, hogy az előzetes álláspontra észrevételeiket meg tudják tenni. Minderre figyelemmel arra a megállapításra jutott, azon túl, hogy az alperes a határozatát a rá irányadó eljárási határidőben hozta, az nem minősül észszerűtlen határidőben hozott határozatnak sem, így a II. rendű felperes erre vonatkozó kereseti kifogását nem fogadta el.

[32] Megállapította, a határozat a II. rendű felperest érintően a 2016-os eljárás kapcsán az Eurodet-Vill Kft. és a II. rendű felperes közötti e-mail váltások, valamint az eljárás alá vont vállalkozások ügyvezetőinek nyilatkozata alapján állapította meg, hogy a II. rendű felperes magatartása a Tptv. 11. § (2) bekezdés a) és d) pontjában ütközik, ekképpen sérti a 11. § (1) bekezdés szerinti tilalmat. A rendelkezésre álló iratok tartalma alapján megállapította, hogy az alperes a tényállást a szükséges mértékben feltárta, a releváns bizonyítási eljárást lefolytatta.

[33] , a II. rendű felperes munkatársának meghallgatása tekintetében rögzítette, a II. rendű felperes maga sem vitatta az e-mailek tartalmát, pusztán azoknak más jelentést tulajdonított, nem jelölte meg, hogy mely tények vonatkozásában tartotta volna szükségesnek alperes általi meghallgatását. Ezzel szemben az e-mailek alperes által is idézett tartalma azt igazolja, hogy a tenderen induló versenytársak az áraikat a benyújtást megelőzően egyeztettek egymással. Az e-mailekben található olyan megfogalmazások, mint pl.: „Küldöm informálsan, ezeket az űrlapokat fogjuk beadni...” (az Eurodet-Vill Kft. ismételt elküldött levele a II. rendű felperesnek), és hogy a levelezés nem kizárólag a konzorciumban benyújtott tenderrészekre vonatkozott, hanem annak 4. részére is (melyen az eljárás alá vontak önállóan indultak), azt igazolják, hogy a tenderen induló vállalkozások átlépték azt a határvonalat, amely mellett a magatartásuk a versenyjogi korlátokba ütközik.

[34] Idézett a Kúria Kfv.II.37.827/2015/19. számú ítéletéből, és megállapította, az EM-AN VILL-SEC Kft. 2016. március 16-i e-mail küldését követően a három nappal későbbi, 2016. március 19-i újabb ismételt ajánlatküldése azt igazolja, hogy kizárható a dokumentumok II. rendű felperes részére tévedésből történő elküldésének lehetősége. Rámutatott, az, hogy adott esetben egy tenderen utólagosan lehetőség van az ajánlati ár módosítására, nem értékelhető akképpen, hogy az utólagos módosítás lehetőségéből kifolyólag, ezen mozzanat előtt a tenderen induló felek jogsértő magatartást nem követhetnek el.

[35] A vállalkozások a perbeli esetben 2016. március 22. 10 óráig adhatták be az általuk megjelölt részekre az ajánlati árakat, márpedig az alperes által feltártak szerint a levelezés az ezt megelőző napig, 2016. március 21. napjáig zajlott a felek között, amelyben a II. rendű felperes részéről munkatárs mellett ügyvezető is részt vett. Mindezek miatt alaptalan az a kereseti kifogás, miszerint a levelek részére történő továbbítása nem jelenti azt, hogy azokat az ügyvezető minden esetben el is olvassa. Ezzel szemben az ajánlatok benyújtását megelőző napon, 2016. március 21. napján a II. rendű felperes ügyvezetője az Eurodet-Vill Kft.-től kapott mellékleteket továbbküldve kezdeményezett cégen belüli egyeztetést, akképpen, hogy „Sziasztok, az árakat, eltérési nyilatkozatot, nyílt árképzést gyorsan át kellene beszélnünk”. Mindez azt jelenti, hogy a versenytárs ajánlata a II. rendű felperes ügyvezetője előtt – a benyújtást megelőzően – is ismert volt. Minderre figyelemmel az e-mailek tartalmából a versenyjogsértő magatartás egyértelműen következik, ezért az alperes, mint szükségtelen eljárási cselekményt, jogszerűen mellőzte az ügyvezető meghallgatását.

[36] Az alperes által felvett jegyzőkönyvekkel kapcsolatban kifejtette, az eljárási cselekményen jelenlévő valamennyi személynek alá kell írnia a jegyzőkönyvet, így a II. rendű felperes annak tartalmára vonatkozó utólagos kifogása súlytalan. A jegyzőkönyvben rögzítettek közül az alperes a határozatában az általa relevánsnak tartott és a jogsértés alátámasztását igazoló tényállításokat köteles szerepeltetni. Nincs arra vonatkozó kötelezettsége, hogy az általa relevánsnak nem értékelt, egyéb eljárás alá vonti tényállításokat a határozatában feltüntesse. Ez azonban nem azt jelenti, hogy az alperes kizárólag azokat a tényeket értékelte, amelyek az

Kfv.II.37.062/2023/9.

adott jogsértés szempontjából bizonyító erővel rendelkeznek.

- [37] A bírság körében a Tpvt. 78. § (1) és (3) bekezdéseit idézte, és hangsúlyozta, a versenyfelügyeleti bírság megállapítása az alperes diszkrecionális jogkörébe tartozik. Hivatkozott a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 85. § (5) bekezdésére és a Kúria Kfv.I.35.471/2020/5. számú és Kfv.VI.37.785/2018/9. számú ítéleteire, és az alperes határozata alapján kifejtette, nem foghatott helyt II. rendű felperes azon kifogása, hogy az ő esetében az arányosítás a határozatból nem derül ki. Alaptalannak tartotta a II. rendű felperes azon hivatkozását, hogy enyhítő körülményként kellett volna az alperesnek értékelnie, miszerint a jogsértésben nem vett részt, ez ugyanis nem a bírságkiszabás jogszerűségével összefüggésben, hanem a jogsértés jogalapjának megállapításakor értékelendő.

A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme

- [38] A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletét hatályon kívül helyezését és az eljárt bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérte. Hivatkozott a Kúria közigazgatási perekben követett hatályon kívül helyezési gyakorlatának vizsgálatáról szóló összefoglaló véleményére, az Alkotmánybíróság 22/2013. (VII. 19.) AB határozatára (Indokolás [26] bekezdés), a 2/2017. (II. 10.) AB határozatára, a 30/2014. (IX.30.) AB határozat [71] bekezdésére, a Kúria Kfv.IV.35.496/2018/12. számú és Kfv.I.35.224/2019/5. számú ítéletére. Állította, az alperes megsértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, amikor határozatában bírság kiszabásáról rendelkezett, valamint a Fővárosi Törvényszék mikor ítéletét meghozta, ezen jogsértés figyelembevételét mellőzve. Ezen felül az alperes megsértette a Tpvt. 44. § (1) bekezdése értelmében a versenyfelügyeleti eljárásban alkalmazandó, Ket. 50. § (1) bekezdésébe foglalt tényállás tisztázási kötelezettségét, valamint az 50. § (6) bekezdésben meghatározott, a bizonyítékok értékelésére vonatkozó jogszabályi előírásokat.
- [39] Azt is állította, az alperes határozatában jogellenesen szabott ki bírságot, súlyosan sértve ezzel a II. rendű felperes Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése által biztosított tisztességes eljáráshoz való jogát. Előadta, a versenyfelügyeleti eljárást az alperes a 2017. szeptember 5-én kelt, VI/31-2/2017. számú végzésével rendelte el, abban kiemelte, hogy az ügyintézési határidő hat hónap. Idézte a Tpvt. 63. § (9) bekezdés b) pontját, és kitért arra, a Ket. 33. § (3) bekezdése, valamint a Tpvt. 63. (4) bekezdése tartalmazza azon időszakokat, melyek az ügyintézési határidő számítása során nem vehetők figyelembe. Kifogásolta, hogy az alperes sem az előzetes álláspontban, sem a határozatban nem tett említést az ügyintézési határidőről, annak számításáról, illetve annak az eljárás során történt esetleges hosszabbításáról, annak ellenére, hogy az eljárás 3 év 3 hónap 22 nap alatt került lezárásra. Ezt pedig a Fővárosi Törvényszék és az alperes nem hagyhatta volna figyelmen kívül. Az ügyintézési határidőről szóló tájékoztatás határozatból történő mellőzése érvelése szerint arra enged következtetni, hogy határidő hosszabbításra egyáltalán nem került sor. Kifejtette, a jogszabályi előírásoknak megfelelően az alperesnek háromszor 6 hónap állt rendelkezésére a döntéshozatalhoz. Ez a határidő 2019. június 7. napján letelt, majd a határozat meghozataláig további 21 hónap és 22 nap telt el. Kiemelte, feltételezhető, hogy az ügyintézési határidő számításánál figyelembe nem vehető idők az eljárás során nem tehetek ki közel 2 éves időtartamot. Állította, azzal, hogy az alperes az ügyintézési határidőről, annak túllépéséről nem adott tájékoztatást határozatában, megsértette a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontja által előírt kötelezettségét. Idézte az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését, az Alkotmánybíróság 6/1998. (III.11.) AB határozat megállapításait, az Alkotmánybíróság 17/2019. (V. 30.) AB határozatát, amelyben a testület az 5/2017. (III. 10.) AB határozat megállapításaiból kiindulva

Kfv.II.37.062/2023/9.

még tovább pontosította a hatóság általi határidőn túli határozathozatal, valamint szankcióalkalmazás problematikájával kapcsolatos alkotmányossági követelményeket.

- [40] Rámutatott, az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX.30.) AB határozatában a versenyügyekre nézve fontos elveket fogalmazott meg és foglalkozott a versenyhatározatok bírósági felülvizsgálata során érvényesülő alkotmányossági követelményekkel. E határozatában kifejtette, hogy a Gazdasági Versenyhivatal speciális funkcióval és feladatkörrel rendelkező hatóság, amely a törvényben szabályozott eszközökkel örökdik a versenyt biztosító piaci működés felett. Rámutatott, a versenyügyben megállapított jogellenes magatartáshoz fűződő jogkövetkezmény célja a hatékony fellépés, ennek következtében a kiszabott bírság részben preventív, részben represszív jellegű. Megállapította azt is, hogy a kartellügyekben lefolytatott hatósági eljárásokban kiszabott bírság a büntetőjogi elmarasztaláshoz sok tekintetben hasonló hátrányokkal járhat, de nem tekinthető szorosan véve vád elbírálásra irányuló eljárásnak. Ezért az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az államnak az a kötelezettsége fakad, hogy a versenyhatározatok bírósági felülvizsgálatát a XXVIII. cikknek megfelelő tisztességes eljárásban biztosítsa.
- [41] Hangsúlyozta, az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) több eseti döntésében, különösen a büntetés mértékére (kiemelten nagy összegű bírságok) és jellegére (elrettető) tekintettel – az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikk (1) bekezdése szempontjából – büntetőjoginak minősítette a versenyfelügyeleti eljárást (A. Menarini Diagnostics S.R.L. kontra Olaszország ügyben [(43509/08.), 2011. szeptember 27.]). Hivatkozott a Kúria Kf.II.37.959/2018/14. számú ítéletére, amelyben arra a következtetésre jutott, megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal nem tartja összeegyeztethetőnek, ha a hatóság a tisztességes hatósági eljárás alapjogilag értékelhető sérelmét okozva alkalmaz a határozathozatalra nyitva álló határidőn túl az ügyféllel szemben szankciót. Mivel a versenyfelügyeleti eljárás büntetőjogias eljárás, az eljárásban alkalmazott bírság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozata és az EJEB esetjoga alapján döntően represszív jelleggel bír, azaz kétséget kizáróan büntetésnek minősül, ezért a Kúria az Alkotmánybíróság által felállított alkotmányos elvárásokra tekintettel annak alkalmazását az ügyintézési határidőn túl megállapított jogsértés esetén nem tartja alkalmazhatónak.
- [42] Hivatkozott az Alkotmánybíróság 25/2020 (XII. 12.) AB határozatára, melyben általánosságban vizsgálta az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése kapcsán kialakult gyakorlatát, majd az abban foglalt követelmények érvényesülését a speciális adójogi jogszabályok keretében is áttekintette. Kitért arra, az Alkotmánybíróság több határozatában vizsgálta a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog korlátozhatóságának mércéit. Ezzel összefüggésben általánosságban arra mutatott rá, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye. Sérelmezte, hogy az alperes az Alkotmánybíróság által megkövetelt sajátosságokat nem vizsgálta meg, mert nem tartotta relevánsnak a vizsgálat elvégzését, mivel álláspontja szerint nem is került sor a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésére a határozathozatalra biztosított határidő túllépésével. Amennyiben pedig esetlegesen el is végezte a feltételek vizsgálatát, úgy arról, illetve annak eredményéről az alperes határozatában nem számolt be.
- [43] Kifejtette, az eljárás elhúzódása súlyos érdeksérelmet jelentett számára, mert működése során az eredményes közbeszerzési pályázatok biztosítják a bevételek jelentős részét, így a bizonytalan helyzetben nem tudhatta, hogy számíthat-e a jogsértés megállapítására, illetve bírság kiszabásra, amely által a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény által meghatározott kizáró ok hatálya alá kerülhet, amely feltétel bekövetkezése esetén akár az élő szerződése megszüntetésére is sor kerülhet, valamint kötbér fizetési kötelezettsége is keletkezhet. Így tehát ebben a teljesen bizonytalan gazdasági környezetben kellett végeznie,

Kfv.II.37.062/2023/9.

szerveznie további működését, fenntartani munkavállalói állományát annak tudatában, hogy a hátrányos következmények megvalósulása esetén feltételezhetően nem tudja biztosítani megélhetésüket és pénzügyi okokból akár létszám csökkentésre is sor kerülhet. Érvéle szerint az eljáró versenytanács az ügyintézési határidőt, illetve az észszerűnek minősíthető határidőt visszaélészerűen alkalmazott eljárási cselekményekkel próbálta meghosszabbítani. Álláspontja szerint ezt bizonyítja például azon eljárási cselekmény is, hogy ugyanazon, a 2019. évi nettó árbevételre vonatkozó nyilatkozattételre felhívó végzést több időpontban, 2019. december 6-án, 2020. január 14-én, majd 2020. február 20-án küldte meg az eljárás alá vontak egy-egy csoportjának, és abban indokolatlanul hosszú, 30 napos határidőt biztosított az alapvetően 2-3 mondattal teljesíthető nyilatkozattételre. Ugyanilyen határidő elhúzó cselekménynek tűnik az, hogy a pandémia megjelenését követően, 2020. április végén hívta fel újra az eljárás alá vontakat, hogy nyilatkozzanak, a megváltozott jogszabályi rendelkezésekre tekintettel mikorra várható az éves beszámolójuk benyújtása.

- [44] Azt is állította, az eljárás részévé tett e-mail-ek nem bizonyítják kétséget kizáróan az alperes által a felperes terhére rótt jogsértő magatartást. Részletesen bemutatta álláspontját az alperes által értékelt bizonyítékokkal kapcsolatban.
- [45] Előadta, az alperes felsorolta, hogy mi alapján vizsgálható, vezethető le, hogy egy megállapodásnak célja volt-e a versenykorlátozás, azonban a határozatból nem derül ki, hogy ezen tényezőket megvizsgálta volna az ügyfél kapcsolatban. Amennyiben mégis megtette, úgy nem rögzítette, milyen részletek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a megállapodás célja a versenykorlátozás volt. Érvéle szerint a perbeli esetben nem feltételezhető, hogy az állítólagos megállapodás negatív hatást gyakorolt volna a piac bármely elemére, és semmi nem támasztja alá a megküldött mellékletek tényleges alkalmazását sem, a verseny korlátozását sem, így a versenyjogsértés megállapításának sincs helye.
- [46] Kifogásolta, a határozatból nem derül ki, hogy az alperes által megállapításra került volna a jogsérelem súlya és azt a bírságkiszabás során figyelembe vette volna. Érvéle szerint amennyiben esetlegesen meg is valósult volna a jogsértő magatartás a felek részéről, úgy a jogsérelem súlya igen csekély lehetett, mert a verseny nem volt veszélyeztetett, hiszen 2 ajánlattevő indult az adott szakaszon. Mivel pedig a részvételi szakasz alapján ismert volt, hogy hány ajánlattevő kíván részt venni az adott szakaszon, kijelenthető, hogy a II. rendű felperes ajánlatával valós versenyhelyzetet hozott létre. Hivatkozott a GVH Versenytanácsának a Tpv-t-vel kapcsolatos elvi jelentőségű döntéseinek 2020-as összefoglalójára, amely szerint a versenytársak közötti versenykorlátozó megállapodást kizárja a magatartásuktól függetlenül keletkezett versenyhelyzet hiánya (VJ/100/1998.). Azzal érvelt, a perbeli esetben a versenykorlátozó megállapodás létezése azért is kizárt volt, mert nem volt valós versenyhelyzet, ha a II. rendű felperes nem nyújt be ajánlatot.
- [47] Kifogásolta, hogy az eljáró versenytanács egyes vállalkozások esetében konzorciumi arányosítást végzett a bírságalap számításánál, azonban ez az arányosítás esetében nem látható, és az sincs indokolva, hogy amennyiben valóban nem végzett arányosítást rá nézve a versenytanács, azt miért nem tette. Kifogásolta azt is, hogy nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperessel szemben az általánosan megfogalmazott okon felül miért élt az említett kedvezményekkel a versenytanács, és nem derül ki az sem, hogy ezen kedvezményekre a II. rendű felperest miért nem találta jogosultnak.

Az alperes felülvizsgálati kérelme

- [48] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az alperesi határozat rendelkező része I. pontjának I. rendű felperesre vonatkozó részének és az ahhoz fűződő indokolást megsemmisítő rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az eljárást bíróság I. rendű

Kfv.II.37.062/2023/9.

felperes jogsértése tekintetében történő új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

- [49] Azzal érvelt, hogy a határozat esetjogra hivatkozása elégséges a felelősség megállapításához. Sérelmezte, a jogerős ítélet azon megállapításait, hogy „[e]gy adott konzorciumi tag az együttműködési megállapodásban foglaltaktól függetlenül a versenyjogi jogsértés megállapításakor külön, önálló entitásként kell, hogy értékelésre kerüljön, továbbá, hogy a határozatban „[n]em jelölt meg az alperes olyan jogszabályi rendelkezést, amely arra vonatkozna, hogy két társaság konzorciumban való indulása esetén az egyik vállalkozás magatartása a konzorciumi létre tekintettel megalapozza a másik abban résztvevő vállalkozás felelősségét.” Kifejtette, a jogszabályhely megjelölésére vonatkozó elvárás súlyosan sérti a magyar jogrendben érvényesülő korlátozott precedensrendszer lényegét és hatékonyságát, továbbá összeegyeztethetetlen a jogértelmezés ab ovo szükségszerűségével, amelynek létjogosultságát mind az EJEB, mind az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) még a büntetőjogban is elismeri. Idézte e körben az EJEB és az EUB ítélezési gyakorlatát. Kifejtette, a joggyakorlat alapján a versenyjogi jogsértésért való felelősség mind jogértelmezésre, mind esetjogra is alapítható, a Fővárosi Törvényszék ezzel ellentétes elvárása jogszabálysértő.
- [50] A hivatkozott esetjog esetleges elégtelensége esetén előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta. E körben egyrészt arra hivatkozott, hogy a konzorcium gazdasági egységet képez. Kiemelte, határozatában is rámutatott arra, hogy a versenyjogi jogsértések esetén mindig vállalkozások felelősségének megállapítására kerül sor, függetlenül attól, hogy a jogsértő magatartást természetes személyek követik el. Miután pedig a felperesi érdekelt és az I. rendű felperes konzorciumban, vagyis gazdasági egységként megjelenve indultak a tenderen, az együttműködési megállapodás alapján pedig I. rendű felperes is részesedik a tenderértékből, a konzorcium másik tagja ügyvezetőjének személyes eljárása I. rendű felperesnek betudható. Határozatában azt vizsgálta, hogy a konzorciumi tagok önállóan határozzák-e meg az érintett piacon – vagyis a közbeszerzésen – a magatartásukat. Rámutatott, a konzorciumban történő indulás tényéből és az együttműködési megállapodás tartalmából következően a konzorcium gazdasági egységnek tekinthető, következésképpen az egyik konzorciumi tag magatartása a másik konzorciumi tagnak nyilvánvalóan betudható. Idézte e körben az uniós bíróságok több döntését (C-217/05., T-325/01., T-301-04., C-189/02., T-24/05.) Érvéle szerint a konzorcium az érintett piacon tevékenykedő gazdasági egységként azonosítható, a tagok magatartásukat közösen határozzák meg, amelyből pedig következik, hogy az egyik konzorciumi tag eljárása a másiknak is betudható, amelynek abból éppúgy anyagi előnye származik.
- [51] Másrészt a munkavállalói felelősséggel fennálló analógiára hivatkozott. E körben kiemelte, a joggyakorlat kiforrott abban a kérdésben is, hogy „egy vállalkozás alkalmazottjának jogsértő tevékenységben való közreműködése a vállalkozásnak betudható.” (alperes VJ/31-826/2017. számú határozat 477. bekezdés). Idézte a Tpv. Kommentárt, és hangsúlyozta, a perbeli ügyben ugyan megállapítható, hogy a tender ajánlattételi szakaszában már nem viselt tisztséget I. rendű felperesnél, és kizárólag a felperesi érdekelt ügyvezetője volt, azonban figyelemmel a két vállalkozás tevékenységi körének azonosságára, mindkét vállalkozáshoz kötődésére, valamint a használt e-mail cím I. rendű felpereshez tartozására, továbbá arra, hogy a két vállalkozás konzorcium keretében közös ajánlatot dolgozott ki és nyújtott be, a versenytársak előtt a konzorcium mindkét tagja nevében eljárónak tűnt fel. Érvéle szerint mind a magyar és uniós joggyakorlat alapján, mind a Tpv. 11.§-ának, mind az azzal tartalmilag megegyező EUMSZ 101. cikkének rendelkezésével és céljával is összeegyeztethetetlen az az értelmezés, hogy fellépése kizárólag a felperesi érdekelt jogsértését alapozza meg, miközben a tenderen a két vállalkozás gazdasági egységként jelent meg, a versenytársak pedig

Kfv.II.37.062/2023/9.

tevékenységét a konzorciumnak – azon belül is elsősorban I. rendű felperesnek – tulajdonították. Álláspontja szerint a konzorciumon belüli együttes és egyetemleges felelősségvállalásra tekintettel a konzorciumi tag eljárásának az egész konzorciumra kihatása és a megbízott/alkalmazott eljárásának vállalkozásra kihatása között egyértelmű analógia állapítható meg, így a Tpv. és az EUMSZ rendelkezésével nem összeegyeztethető, hogy a konzorcium másik tagjának a jogsértés ne lenne betudható.

- [52] Arra is hivatkozott, hogy határozatában ugyan nem tartotta szükségesnek I. rendű felperes tekintetében az úgynevezett Remonts-teszt alkalmazásának részletes bemutatását, miután meggyőződése szerint a konzorcium gazdasági egységként értelmezése alapján a jogsértés I. rendű felperesnek is betudható volt, azonban a jogerős ítéletre tekintettel hangsúlyozta, hogy az EUB C-542/14. számú ügyben hozott ítélete alapján is megállapítható I. rendű felperes jogsértése. Az EUB ugyanis a Remonts-ügyben kimondta, hogy egy vállalkozás összehangolt magatartásért való felelőssége a számára szolgáltatásokat nyújtó független szolgáltató tevékenysége alapján akkor állapítható meg, „ha az alábbi feltételek közül valamelyik teljesül: 1. a szolgáltató valójában az eljárás alá vont vállalkozás irányítása vagy ellenőrzése alatt tevékenykedett, vagy 2. e vállalkozásnak tudomása volt a versenytársai és a szolgáltató által követett versenyellenes célokról, és azokhoz hozzá kívánt saját magatartásával is járulni, vagy ha 3. az említett vállalkozás észszerűen előre láthatta a versenytársainak és a szolgáltatónak a versenyellenes tevékenységét, és kész volt ennek kockázatát elfogadni.” (C-542/14. számú VM Remonts kontra Litvánia Versenyhatósága ügyben 2016. július 21. napján hozott ítélet 33. pontja).
- [53] Az I. rendű felperes által sem vitatott tényállás szerint I. rendű felperes a korábbi ügyvezető, vállalkozáshoz tartozó e-mail címét nem szüntette meg, azt továbbra is használhatta, amelyről I. rendű felperes is tudomással is bírt. Ezért megítélése szerint a Remonts-ítélet 33. pontja szerinti harmadik feltétel minden kétséget kizáróan megállapítható arra figyelemmel, hogy I. rendű felperes belenyugodott abba, hogy a cég képviselőjeként feltűnve továbbra is bármikor, bármilyen körben eljárhat a cég nevében, az email fiók használata lehetővé tétele és ellenőrzésének elmaradása I. rendű felperes kockázata.
- [54] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezzen a következő kérdésekben:
1. Az EUMSZ 101. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy aszerint a konzorcium egy gazdasági egységnek, vagyis az EUMSZ 101. cikke szempontjából vállalkozásnak minősül, ekként egyik tagjának cselekvése a többi konzorciumi tagnak is betudható.
 2. Amennyiben az előző kérdésre a válasz nemleges, úgy a második kérdés a következő: Az EUMSZ 101. cikkét úgy kell értelmezni, hogy felel a tilalom megsértéséért az a konzorciumi tagvállalkozás, amely a konzorcium árainak versenytársakkal megosztásában aktív magatartásával nem működött közre ugyan, azonban azt az e-mail címet, amelyet korábbi munkavállalója a versenyellenes magatartáshoz használt, a munkavállaló jogviszonyának megszűnésekor nem szüntette meg.
 3. Amennyiben az előző két kérdésre a válasz nemleges, úgy a harmadik kérdés a következő: Az EUMSZ 101. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy a tilalom megsértésének mindkét konzorciumi taggal szembeni megállapításához elegendő az, ha bizonyított, hogy a konzorcium árait a versenytársakkal ténylegesen megosztó személy a konzorcium egyik tagjának megosztáskori ügyvezetője, míg a másik tagvállalkozásnak korábbi munkavállalója.

Felülvizsgálati ellenkérelmek és nyilatkozatok

- [55] Az I. rendű felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Az alperes által felhívott jogesetekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy azok nem

kapcsolhatók az ítéleti tényálláshoz, és nem is állapítanak meg ellentétes elemeket a felülvizsgálat tárgyává tette jogerős ítéletben foglaltakhoz képest, végül pedig azokból sem következik I. rendű felperes által elkövetett jogsértés, amely maga után vonná a jogerős ítélet jogellenességét. Érvelése szerint önmagában attól, hogy a jogerős ítélet indokolása számos egyéb releváns dolog mellett kitér arra is, hogy egyébként az alperes nem jelölt meg jogszabályhelyet, a jogerős ítéletet nem teszi jogszabálysértővé. Azon alperesi érv körében, amely szerint az érintett piacon a konzorcium gazdasági egységként jelenik meg, kifejtette, hogy az alperes ehhez semmilyen magyarázatot nem fűzött felülvizsgálati kérelmében, és ezt az érvet nem is használta a Fővárosi Törvényszék előtti eljárásban sem, azaz lényegében új tényt állított, amely szerint az I. rendű felperes gazdasági egységet alkot (minden bizonnyal a konzorciumi társával). Ez pedig a Kp. 117. § (3) bekezdésébe ütközik. Az EUMSZ 101. cikkére hivatkozás körében hangsúlyozta, az alperes már határozatában is leszögezte, „hogy valószínűsíthetően, az EUMSZ 101 cikke alkalmazásának szükségessége az ügyben nem állapítható meg, ezért a tényállás értékelését a Tpv. szabályai szerint végezte el.” Ezért az erre való hivatkozást is figyelmen kívül kell hagyni. Ha a Kúria álláspontja szerint azonban mégis új körülmény a gazdasági egységre történő utalással, akkor az az érvelést, hogy a gazdasági egység elve alapján bárkivel szemben meg lehet állapítani a a Tpv. 11. § (1) bekezdésben meghatározottakat és kimentésre nincs lehetőség, ellentétes a Tpv. 11. §-ában leírtakkal, továbbá alkotmányos alapelvekbe is ütközik. Ezen érvelésével az alperes jogszabályt akar alkotni, ami nem fogadható el. Az alperes Remonts tesztre hivatkozásával szemben kifejtette, az I. rendű felperes nem láthatott észszerűen előre semmit, így azt nem, hogy bárki versenyellenes tevékenységet fog végezni. Hangsúlyozta, az alperes olyan kérdéseket kíván az EUB elé tárni, amely a tényállás felderítésének és a bizonyítási eljárásnak is része volt. Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését azért sem tartotta indokoltnak, mert a CILFIT (C-283/81.) ügy szerinti feltételek nem állnak fenn. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 30/2014. (IX.30.) AB határozatának 62., 70. és 71. pontjaira.

- [56] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmének elutasítását. Előadta, a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmének 12. oldalán kezd részletekben menően foglalkozni a tényállás tisztázásának kérdésével, amely rész teljes mértékben azonos II. rendű felperes keresetlevelének IV.2. részével, amely a keresetlevél 12-24. oldalait fedi le, és amelynek alcímei is megegyeznek a felülvizsgálati kérelem 12-23. oldalain található alcímekkel. A törzsszövegben néhány adaptív átiráson kívül a keresetlevél szó szerinti tartalma azonosítható. Idézte a Kp. 120. § (5) bekezdését, és kifejtette, a kúriai gyakorlat következetes abban, hogy a felülvizsgálati eljárásban általában nem kerülhet sor a bizonyítékok felülmérlegelésére. Ez alól csak szűk körben lehet helye kivételnek: ha jogszabálysértés állapítható meg a felülvizsgálni kért ítéletben megállapított tényállással összefüggésben, mert az nyilvánvalóan helytelen, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmazó következtetésen alapszik. Ez a megközelítés lényegét tekintve a kartellügyekre is irányadó. Hangsúlyozta, a Kúria joggyakorlatára, valamint a felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegére és jogszabálysértésen alapulhatóságára figyelemmel a II. rendű felperes szó szerint megismételt keresetlevele a Fővárosi Törvényszék indokolt ítéletével szemben nem foghat helyt. Az ügyintézési határidő tekintetében arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróság kötelezte az alperest, hogy az ügyintézési határidő folyását befolyásoló iratokat tartalmazó adathordozó benyújtásával tegye lehetővé a II. rendű felperes számára az ügyintézési határidő nyomon követését. Az adathordozó átvételét követően a II. rendű felperes azt áttanulmányozta, majd 2022. augusztus 19. napján a vizsgálat eredményét bemutató előkészítő iratot és az ügyintézési határidő folyásáról egy részletes táblázatot nyújtott be. A II. rendű felperes pedig ezen előkészítő iratában már nem állította az ügyintézési határidő túllépését, sőt elismerte annak megtartottságát. Hangsúlyozta, a jogerős ítélet rögzítette, hogy a II. rendű felperes az ügyintézési határidő megtartottságát elfogadta,

Kfv.II.37.062/2023/9.

majd vizsgálta – és indokolta –, hogy az alperes döntését észszerű időben hozta-e meg, megállapítva, hogy az alperes határozatát észszerű időben hozta meg, amely körben elsősorban a szóban forgó kartellügy összetettségét értékelte. Kifogásolta, hogy a II. rendű felperes felülvizsgálati érvelése az ügyintézési határidő tekintetében azon alapul, hogy az alperes azt túllépte, ez azonban a Törvényszék előtti eljárásban egyértelműen megcáfолásra került. Kifejtette, a II. rendű felperesnek az ügyintézési határidő túllépése jogkövetkezményére vonatkozó érvelése is téves, miután a fellelhető joggyakorlatból számos másik kúriai döntést elmulasztott hivatkozni. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 25/2020. (XII.2.) AB határozatára, és kiemelte, az irányadó joggyakorlat szerint amennyiben bizonyítható, hogy az ügyintézési határidő túllépése az ügy érdemére is kihatott – tipikusan, ha a felperes bizonyítja, hogy sérült a védekezéshez való joga – akkor az alperes határozata hatályon kívül helyezésének (és adott esetben új eljárásra utasításának) van helye. Amennyiben azonban az ügyintézési határidő túllépése az ügy érdemére nem hatott ki, de megállapítható a felperes észszerű időn belül történő ügyintézéshez való alkotmányos jogának sérelme, a bírság összegének megállapítása során ezt enyhítő körülményként kell figyelembe venni, azaz a bírság mértékét a sérelemmel arányosan csökkenteni kell, ami azonban nem vezethet a jogkövetkezmények teljes annullálásához. Ez a gyakorlat összhangban van az EJEB gyakorlatával, amely szerint az eljárás elhúzódása esetén a jogaiban sértett fél hatékony jogorvoslatra jogosult (effective remedy), valamint a versenyügyekben is követett Európai Unió Bírósági gyakorlattal, amely ilyen esetben bírságcsökkentést ír elő. Az ügy összetettsége körében utalt arra, hogy az e körben uniós bírósági gyakorlat sem hagyható figyelmen kívül, amely szerint „az uniós versenyjog hatálya alá tartozó ügyek főszabály szerint összetett ténybeli és gazdasági elemzés elvégzését teszik szükségessé. Így a nagy bonyolultságot mutató esetek jelentős számában az ilyen aktusok, amelyek szükségképpen meghosszabbítják az eljárás időtartamát, elengedhetetlenek bizonyulhatnak.” (C-308/19.)

- [57] Az alperesi érdekelt nyilatkozatában előadta, a felülvizsgálati kérelmek nem tartalmazzak arra irányuló kérelmet, hogy az alperesi érdekelt versenyjogi jogsértésért fennálló felelősségét megállapítsa az alperes, a Fővárosi Törvényszék vagy a Kúria. Minderre tekintettel kérte, hogy az alperes határozatának keresettel, illetve felülvizsgálattal nem támadott azon rendelkezését, amelynek értelmében az alperesi érdekelt versenyjogi jogsértésért fennálló felelőssége nem állapítható meg, a Kúria hatályában tartsa fenn, annak megváltoztatására, hatályon kívül helyezésére irányuló ítéleti rendelkezést ne hozzon, annak kérdésében az alperest új eljárás lefolytatására ne kötelezze. Egyebekben kérte a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmének elutasítását, tekintettel egyrészt arra, hogy az nem a jogerős ítélet megállapításai ellen irányul, hanem tartalmilag az alperes eljárásának jogszerűségét vitatja, a felülvizsgálat azonban nem rendes jogorvoslat, abban a felülvizsgálattal támadott ítélet jogszabály-sértő mivoltát kell bemutatni. A II. rendű felperes erre vonatkozóan nem terjesztett elő érveket, így a felülvizsgálati kérelem ennek megfelelően érdemben nem bírálható el. Arra is hivatkozott, hogy a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme szerint az alperes a tényállást nem kellő mértékben tárta fel, a bizonyítékokat helytelenül értékelte. A bizonyítékok értékelése azonban alapvetően mérlegelési tevékenység, amelynek korlátját az indokolási kötelezettség jelenti. Kiemelte, a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés a felülvizsgálati eljárásban kivételes esetben, általában akkor vizsgálható, ha az iratellenes, kirívóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz.
- [58] A felperesi érdekelt a felülvizsgálati eljárás során nem tett nyilatkozatot.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [59] A II. rendű felperes és az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint nem alapos.

- [60] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó 108. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelmek és ellenkérelmek keretei között, az azokban megjelölt jogszabálysértések körében vizsgálta felül.
- [61] A Kúria a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme körében az alábbiakat állapította meg.
- [62] A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy az alperes a határozathozatalra nyitva álló ügyintézési határidőt túllépte. E körben a Kúria rámutat, a II. rendű felperes az elsőfokú peres eljárás során az alperes által az ügyintézési határidő alakulását bemutató beadványára tett nyilatkozatában elismerte az ügyintézési határidő alperes általi megtartottságát, amikor 2022. augusztus 19. napján kelt beadványában akként nyilatkozott, hogy „az ügyintézési határidő formálisan megtartottnak tűnik a határidő-hosszabbító végzésekkel együtt”. Figyelemmel arra, hogy ezen nyilatkozatra tekintettel a jogerős ítélet az ügyintézési határidő megtartottságát nem vizsgálta, a Kúria a felülvizsgálati kérelem ezzel ellentétes állítását nem tette vizsgálat tárgyává. Ugyanerre figyelemmel nem volt releváns és figyelembe vehető a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmének az ügyintézési határidő túllépésének következményeivel kapcsolatban idézett alkotmánybírói és kúriai joggyakorlata sem. Továbbá mivel a II. rendű felperes az ügyintézési határidő megtartottságát az elsőfokú peres eljárás során elismerte, nem volt alapos azon felülvizsgálati hivatkozása sem, amely szerint az alperes bírságolási joga elenyészett, ahogyan erre figyelemmel azt is alaptalanul kifogásolta, hogy a jogerős ítélet a bírságolási jog elenyészése körében hivatkozott esetjogot nem értékelte, ez ugyanis szükségtelen volt az ügyintézési határidő megtartottsága okán.
- [63] A II. rendű felperes emellett alaptalanul állította felülvizsgálati kérelmében, hogy az alperes az ügyintézési határidő meghosszabbításáról nem rendelkezett, mert az ügyintézési határidő meghosszabbításáról rendelkező végzések az iratok között fellelhetőek, azokról a II. rendű felperes az alperes ügyintézési határidő alakulását bemutató beadványa folytán tudomással is bírt, figyelemmel arra, hogy ezen beadványra az elsőfokú peres eljárás során nyilatkozatot is tett.
- [64] A II. rendű felperes e körben azt is sérelmezte, hogy az alperes az ügyintézési határidő alakulása tekintetében határozatában indokolást nem terjesztett elő. A Kúria egyetért a jogerős ítéletben foglaltakkal, ami szerint, amennyiben az alperes – saját számításai alapján – a határozathozatalra nyitva álló ügyintézési határidőt betartotta e körben külön indokolást határozatában nem kell adnia. A Kúria megjegyzi, hogy a perbeli időszakra alkalmazandó Ket. 72. § (1) bekezdés e) pont ee) alpontja, a kérelemre induló eljárásokban a Ket.33/A.§-ához alkalmazandóan ír elő indokolási kötelezettséget határidő túllépés esetén, így e jogszabályhelyre tekintettel jelen hivatalból indult eljárásban nem kellett az ügyintézési határidő leteltének napját megjelölni. E körben tehát jogsértés nem volt megállapítható.
- [65] A II. rendű felperes arra is hivatkozott felülvizsgálati kérelmében, hogy az alperes visszaélésszerű eljárási cselekmények foganatosításával hosszabbította meg az ügyintézési határidőt; e körben két intézkedésre hivatkozott: a 2019. évi nettó árbevételekre vonatkozó felhívás három csoportban történő kiküldésére és e tekintetben az indokolatlanul hosszú határidő biztosítására a nyilatkozattételre, illetve arra, hogy az alperes a pandémia megjelenése okán újabb nyilatkozattételre felhívást adott ki.
- [66] E körben a Kúria megállapította, hogy a felperes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére (tisztességes ügyintézéshez való jog) alapította a jogszabálysértést közvetlenül, noha ezen tartalmi vitatáshoz a konkrét megsértett jogszabályhelyeket így elsősorban a hatáskörrel való visszaélés tilalmára utaló – és perbeli időszakban irányadó – Ket. 1. § (2) bekezdését és/vagy a tisztességes ügyintézéshez való jogot részletező Ket. 4. § (1) bekezdését kellett volna hivatkoznia, amely viszont csak a jogszabályokban meghatározott határidőben való döntéshez való jogot rögzítette, a részhatáridők vonatkozásában az ésszerű időben eljárás követelményét – szemben a jelen ügyben még nem alkalmazandó Ákr. 2. § (2) c) pontjával – nem

Kfv.II.37.062/2023/9.

nevesítette. Megállapítható ezért, hogy releváns jogszabályi hivatkozásokat a tartalmi előadáshoz nem kapcsolta hozzá a felperes, e részkérdésre vonatkozó jogszabályhelyekhez kapcsolható közzétett Kúria határozattól való eltérést sem állított, amely pedig a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálásának feltétele [Kp. 115. § (1) bekezdés].

- [67] Emellett szükséges arra is rámutatni, hogy egy hatósági eljárási cselekmény, intézkedés célszerűségének vagy indokoltságának megítélését befolyásolja az ügy mindenkor aktuális állása. A meghozott határozat tartalmából önmagában nem lehet visszakövetkeztetni arra, hogy az adott eljárási cselekmény célszerű, indokolt és az adott időpontban indokolt volt-e, mert nem teszi célszerűtlenné, indokolatlanná és így tisztességtelenné egy eljárási cselekményt az, hogy utóbb az eljárást lezáró határozat alapján az végül szükségtelennek, indokolatlannak bizonyult. Épp fordítva: az eljáró hatóság utóbb indokolatlannak bizonyuló eljárási cselekményei annak bizonyítéka, hogy a hatóság az eljárás során még több döntési alternatívát mérlegel. A tisztességes ügyintézéshez való jog sérelme épp az volna, ha már az eljárás megindulásakor „döntene” a hatóság (prejudikáció), amihez képest végezné a cselekményeit. Így például az alperes a perbeli ügyben 19, és nem 9 gazdasági társasággal szemben indított versenyfelügyeleti eljárást, akik jogsértését az utóbb meghozott határozatában megállapította, ami azt támasztja alá, hogy az alperes prejudikáció nélkül, tisztességesen járt el.
- [68] Ezért a felperesnek a sikeres hivatkozáshoz – a vonatkozó jogszabályok vagy a Kúria közzétett határozata megfelelő részének megjelölésén túl – be kellett volna mutatnia, hogy az ügy aktuális állása mellett mivel igazolható, hogy az adott eljárási cselekmény a hatósági eljárás adott szakaszában lehetséges hatósági döntési alternatívák mérlegeléséhez is szükségtelen volt, az ekként igazolt konkrét és szükségtelen időtartamokat kellett volna meghatározni, és ezen időtartamok tükrében először a határidő túllépés pontos mértékét kellett volna megállapítani. Ehhez képest lett volna elemezhető- amennyiben az ésszerű határidőn belüli eljárás a részhatáridők vonatkozásában is jogszabályokkal alátámasztható –, hogy a határidő túllépés olyan mértékű és jellegű volt, amely a határozatban alkalmazott jogkövetkezmények vonatkozásában is releváns lehet. Mindezért helyesen érvelt az eljáró bíróság azzal, hogy az eljárási cselekmények az eljárás kontextusában vizsgálandóak, a perbeli esetben pedig nem hagyható figyelmen kívül az adott eljárás komplexitása, vagyis, hogy az alperes 19 gazdasági társasággal szemben folytatott eljárást, két közbeszerzési eljárást érintően, melynek eredményeképpen 9 gazdasági társasággal szemben állapított meg jogsértést, és kötelezte őket versenyfelügyeleti bírság megfizetésére. Mindebből a Kúria megállapította, hogy a felperes felülvizsgálati kérelmének e körben tett hivatkozásai súlytalanok, kérelme pedig alaptalan volt.
- [69] A II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében kifogásolta a tényállás feltáratlanságát, a Ket. 50. §-ának megsértését is. E körben a Kúria előjáróban általánosan rögzíti, hogy a Kp. 115. § (1) bekezdése értelmében felülvizsgálati kérelmet – egyebek mellett – a jogerős ítélet ellen jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet előterjeszteni. Ahogyan arra az alperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan hivatkozott, a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelmében a tényállás feltáratlansága körében a keresetben foglalt állításait ismételte meg, szinte szó szerint, és nem a jogerős ítélet megállapításait, hanem az alperes határozatát támadta, a Kp. erre vonatkozó rendelkezéseivel ellentétesen. A Ket. 50. §-át az eljáró bíróság csak közvetetten, annak helytelen alperesi határozatra való alkalmazásával sérthette meg, azonban az ítéletre nem egyediesített hivatkozások esetén a Kúria is csak azt tudta megállapítani, hogy az e körben tett felperesi hivatkozásokat a jogerős ítélet megválaszolta, és ezen ítéleti indokolások törvénysértő voltára nézve közvetlenül nem adott elő érvelést felperes, ezért a Kúria is e körben csak a támadott ítélet helyes indokaira utal vissza a jelen ítélet alábbi [70]-[73] pontjaiban.

Kfv.II.37.062/2023/9.

- [70] A következetes bírói gyakorlat szerint a felülvizsgálati eljárásban az elsőfokú bíróság által figyelembe vett bizonyítékok ismételt egybevetésére és értékelésére, valamint az általa megállapított tényállás felülmérlegelésére – iratellenesség és kirívó okszerűtlenség hiányában – nincs törvényes lehetőség (Kfv.VI.37.478/2017/8.; Kfv.I.35.366/2017/4.; Kfv.III.37.78/2022/7.). E megállapítást a bírói gyakorlat kartellügyekben ügyekben is alkalmazza (EBH2017.K.20.).
- [71] A Kp. 78. § (2) bekezdése szerint a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességében a megelőző eljárásban megállapított tényállással összevetve értékeli. Jogszabálysértést ebben a körben a rögzített tényállás iratellenessége, a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, vagy a logika szabályaival ellentétes értékelése alapozhat meg.
- [72] A Kúria a jogerős ítélet tekintetében arra a megállapításra jutott, hogy az eljárás bíróság bizonyíték értékelése kapcsán kirívó okszerűtlenség, illetve iratellenesség nem volt megállapítható, az értékelés körébe vont adatok, tények értékelésénél nyilvánvalóan helytelen következtetés szintén nem volt megállapítható, a jogerős ítélet továbbá a bizonyítékok értékelése körében döntését megfelelő részletességgel, a szükséges mértékben indokolta.
- [73] A II. rendű felperes a Kúriától a felülvizsgálati eljárás rendkívüli jogorvoslati jellegének figyelmen kívül hagyásával a bizonyítékok újraértékelését várta el, ami azonban nem volt teljesíthető, mert a bizonyítékok értékelése, a döntéshez vezető mérlegelési folyamat és annak helyessége a jogerős ítélet indokolásából megállapítható, ezért a felülvizsgálati eljárás keretében nem volt lehetőség a bizonyítás adatainak ismételt egybevetésére és értékelésére. Ugyanez a megállapítás tehető az eljárás bíróság által mellőzött tanúbizonyítás körében: a jogerős ítélet megfelelő indokolást adott e bizonyítási indítvány mellőzése tekintetében is.
- [74] A II. rendű felperes a bíróság körében az arányosság hiányára hivatkozott. Rámutat a Kúria, a II. rendű felperes e körben is kizárólag az Alaptörvény XXIV. cikkének megsértését állította, és nem hivatkozott a Tptv. bíróság kiszabása körében irányadó rendelkezéseinek megsértésére annak ellenére, hogy a Tptv. rendelkezései bontják le az Alaptörvény rendelkezéseit az adott jogágra vonatkozó konkrét kötelezettségekké, az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekké. Emellett a Kúria utal arra is, hogy a Tptv. 78. § (3) bekezdése meghatározza a bíróság körében mérlegelendő szempontokat (különösen a jogsérelem súlya, a jogsértő állapot időtartama, a jogsértéssel elért előny, a jogsértő piaci helyzete, a magatartás felróhatósága, az eljárást segítő együttműködő magatartása, a jogsértő magatartás ismételt tanúsítása, gyakorisága), melyek között nem szerepel az adott jogsértéssel érintett többi gazdasági társaság terhére kiszabott bírság. Nem vitásan a Tptv. ezen felsorolása nem taxatív („különösen”), ám a versenyfelügyeleti bíróságnak az adott eljárás alá vont által elkövetett jogsértés súlyával és az egyéb mérlegelendő körülményekkel kell arányban állnia elsősorban, és a többi eljárás alá vont jogsértése miatt kiszabott bírságok vonatkozásában ügyfélegyenlőséggel, diszkrimináció tilalommal, vagy valamely más a konkrét jogsérelemmel összefüggő jogszabályok hivatkozását igényelte volna, amelyet a felperes elmulasztott megtenni. Így a felülvizsgálati kérelem keretei között nem került sor olyan jogszabálysértés állítására, amelyet e tartalmi hivatkozás körében a Kúria megvizsgálhatott volna. Erre figyelemmel a II. rendű felperes bíróság arányosítással kapcsolatos érvelése is – a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések körében – alaptalan volt.
- [75] A II. rendű felperes sérelmezte végül, hogy az eljárás bíróság a peres eljárás illetékét a tétéles illetékalap figyelembe vételével határozta meg. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 45/A. § (2) bekezdése alapján az eljárás bíróság helytállóan határozta meg az illeték alapját a versenyfelügyeleti bíróság összege alapján, figyelemmel az Itv. 39. § (1) bekezdésére és a 42. § (1) bekezdés a) pontjára is. A Kúria rámutat, a II. rendű felperessel szemben az alperes támadott határozatával 40.000.000 forint bírságot szabott ki, ekként ez minősül a per tárgya eljárás megindításakor fennálló értékének, arra is figyelemmel, hogy a II. rendű felperes mind keresetében, mind a felülvizsgálati kérelmében vitatta a kiszabott

Kfv.II.37.062/2023/9.

versenyfelügyeleti bírság összegét is. Az Itv. 45/A. § (2) bekezdése ezen túlmenően tartalmazza a versenyfelügyeleti ügyet, amely esetben az illetékalapot a 39-41. §, az illeték mértékét a 42. §-a alapján rendeli az Itv. kiszámítani.

- [76] A fentiekben kifejtettekre figyelemmel a II. rendű felperes felülvizsgálati kérelme teljes egészében alaptalan volt.
- [77] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelme körében az alábbiakat állapította meg.
- [78] Mindenekelőtt rögzítendő, hogy sem az elsőfokú perben, sem a felülvizsgálati eljárásban nem volt vitás a felek között I. rendű felperesnél fennállt jogviszonya, annak megszüntetése, sem az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt között létrejött együttműködési megállapodás és annak tartalma. Az alperes három körülmény folytán jutott arra a következtetésre, hogy a jogsértés az I. rendű felperesnek is betudható: egyrészt 2014. március 6-án, a e-mail címről elküldött e-mailje, másrészt ezen email I. rendű felperesi nyilatkozatként értékelése a többi versenytárs vállalkozás részéről, harmadrészt a 2014. január 23-án az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt között létrejött együttműködési megállapodás okán. Az I. rendű felperes és az alperes közötti jogvita tárgyát az képezte, hogy ezen bizonyítékok alapján az I. rendű felperes felelőssége megállapítható-e a jogsértésért. Az eljáró bíróság az alperes határozatában foglaltakkal szemben arra a megállapításra jutott, hogy ezen bizonyítékok az I. rendű felperes felelősségének megállapításához nem elegendők.
- [79] Az alperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt között létrejött konzorcium gazdasági egységnek minősül, melyet érvelése szerint az eljáró bíróság jogsértő módon hagyott figyelmen kívül. E körben a felülvizsgálati tárgyaláson arra hivatkozott, hogy határozatának 479. pontja foglalkozott e kérdéssel. A Kúria megállapította, az alperesi határozat 479. pontja az I. rendű felperes észrevételeivel foglalkozik, kifejtve, hogy a konzorciumi megállapodás értelmében a jognyilatkozat tételre és a kizárólagos képviseletre az I. rendű felperes volt jogosult, továbbá, hogy a közbeszerzés tárgyát képező szerződésben vállalt valamennyi kötelezettség teljesítésért mindkét vállalkozás együttes és egyetemleges felelősséget vállalt. Az alperes kifejtette, „[m]indez megerősíti azt, hogy a kiíró és a további piaci szereplők előtt maguk az eljárás alá vontak is egységként léptek fel az adott feladatokra”.
- [80] A Kúria kiemeli, az alperes határozatában nem szerepel az I. rendű felperes felelősségének megállapítása körében azon alperesi érv, amely szerint a konzorcium gazdasági egységet képez. Az alperes határozata kizárólag a fent hivatkozott három körülmény (e-mail címről elküldött email és együttműködési megállapodás) alapján jutott arra a megállapításra, hogy a jogsértés az I. rendű felperesnek betudható. A konzorcium gazdasági egységére az alperes határozatában nem hivatkozott, erre vonatkozó érv határozatának indokolásában nem jelent meg. Az alperes által hivatkozott, határozat 479. pontja sem a gazdasági egység doktrínájára hivatkozott, hanem a felek között létrejött együttműködési megállapodásra, amely az alperes érvelése szerint alátámasztja a felek közötti, harmadik személyekkel szembeni egységként történt fellépést, ez azonban nem a gazdasági egység doktrínájának elve. Az alperes határozata tehát nem alapul azon, hogy az I. rendű felperes felelőssége azon az alapon állapítható meg, hogy a felperesi érdekelttel konzorcium további vizsgálat nélkül gazdasági egységnek minősül. A harmadik személyekkel szembeni „egységként fellépés” a határozat 479. pontjában már következtetés volt arra nézve, hogy az I. rendű felperesnek is betudható volt a jogsértés, tehát „egységként léptek fel”. Megjegyezhető, hogy az alperes hivatkozott a felülvizsgálati tárgyaláson ugyan a határozat 298. pontjára is, de ott kizárólag az I. rendű felperes gazdasági egység doktrínájára vonatkozó „védekező” nyilatkozata jelenik meg a határozati tényállás ismertetés részeként, a határozat jogi indokolása a gazdasági egység doktrínájának alkalmazására nem utalt.

- [81] A jogerős ítélet indokolásának azon pontjával kapcsolatban, amely szerint az alperes nem jelölt meg olyan jogszabályi rendelkezést, amely arra vonatkozna, hogy két társaság konzorciumban való indulása esetén az egyik vállalkozás magatartása a konzorciumi létre tekintettel megalapozza a más, abban résztvevő vállalkozás felelősségét (ítélet indokolás [64] bekezdés utolsó mondata), az alperes azt sérelmezte, hogy az uniós és a nemzetközi joggyakorlat alapján a versenyjogi jogsértésért való felelősség „mind jogértelmezésre, mind esetjogra is alapítható, a Fővárosi Törvényszék ezzel ellentétes elvárása súlyosan jogszabálysértő” [alperesi felülvizsgálati kérelem (20) bekezdése].
- [82] A Kúria először is rámutat, hogy a jogerős ítélet ezen része egy logikai ellentmondásra mutat rá a határozatban, és e [64] bekezdésből kiragadott mondat alperesi perbeli előadási értelmezésre adott válasz, amelyet a határozat ebben a formában nem is tartalmaz, az alperesi határozat tényszerűen a nemzeti jog szabályaira alapította a megállapított jogsértés és a jogilag releváns tényeket, akkor is, ha azok értelmezését a magyar és nemzetközi esetjogra alapította. Ehhez képest vitatja alperes – lényegében „elméleti alapon” –, hogy súlyosan jogsértő számon kérni alperesen azt, hogy határozatait jogszabályra alapítsa.
- [83] A Kúria rámutat, mind a bírói jogértelmezés, mind az esetjog – már ha valamely értelmezés szerint a kettő közt egyáltalán különbség van – konkrét jogszabályi rendelkezéshez kapcsolódik, attól semmilyen körülmények között nem szakadhat el. Az alperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott EJEB ítéletek sem tesznek ezzel ellentétes megállapításokat [alperesi felülvizsgálati kérelem (17) bekezdés], azok kizárólag arról szólnak, hogy a bírói jogértelmezés és jogalkalmazás elengedhetetlen a homályos, nem kellően világos jogszabályi rendelkezések értelmezésére, továbbá, hogy az ítélkezési gyakorlat jogforrás. Az alperesi felülvizsgálati kérelemben hivatkozott EuB ítélet pedig [felülvizsgálati kérelem (18) bekezdésig arra mutat rá, hogy a bírói értelmezés nem tilos. Az alperes által hivatkozott AC-Treuhand ügy (EuB C-194/14. számú ítélet) tényállása végül jelentősen eltér a perbeli ügy tényállásától, mert abban a tanácsadó vállalkozásként működő AC-Treuhand versenyjogi jogsértését az eljáró uniós bíróságok azon az alapon állapították meg, hogy több találkozót szervezett – amelyeken részt vett és tevékenyen közreműködött –, az ónstabilizátorok ágazatának piacán való értékesítésekre vonatkozó adatokat gyűjtött és azokat az érintett gyártók rendelkezésére bocsátotta, felajánlotta, hogy az említett gyártók közötti feszültség esetén moderátorként jár el, valamint a gyártókat kompromisszumok elérésére ösztönözte, és mindezt díjazás ellenében tette. Ezen uniós ítéleti megállapítás azonban nem támasztja alá sem a versenyjogi jogsértés precedensjogra alapítását, sem azt a hivatkozást, hogy az alperesi határozat I. rendű felperest elmarasztaló része azon alapult, hogy a konzorcium ipso iure gazdasági egység.
- [84] A Kúria hangsúlyozottan mutat rá, hogy a nemzeti jogban az esetjog minden esetben tételes jogi szabály értelmezésén alapul, még az EJEB vagy EuB ítéletek hivatkozása esetén is. Tisztán nemzeti jog alkalmazása esetén – mint jelen ügyben – meg kell tudni jelölnie alperesi határozatnak azon jogszabályi rendelkezést, aminek bírói értelmezéséből az általa állított helyes jogértelmezés következik. Téves ezért az alperes azon álláspontja, hogy a versenyjogi jogsértésért való felelősség mind jogértelmezésre, mind esetjogra alapítható. Ezek nem egymástól különálló önálló jogalapok, hanem egymással összefüggő és a jogi érvelésben- a nemzeti jog keretei között – összekapcsolandó hivatkozások. Az esetjog maga a bírói jogértelmezése a tételes jogi szabályoknak. Ezért szó sincs arról, hogy a Fővárosi Törvényszék ítélete sértette volna a magyar jogrendben érvényesülő korlátozott precedensrendszer lényegét és hatékonyságát azzal, hogy megköveteli a magyar jogszabályok által előírt azon alperesi kötelezettség teljesítését, hogy az alperes határozatában a jogsértést, és jogilag releváns megállapításait tételes jogi rendelkezésre alapítsa. Megjegyezhető az is, hogy az uniós és nemzetközi joggyakorlatnak a magyar jogrendben érvényesülő korlátozott

Kfv.II.37.062/2023/9.

precedensrendszerhez – amely a Kúria közzétett határozataihoz kapcsolódó jogintézmény – nincs közvetlen kapcsolata, alperes érvelése ezért is teljes mértékben súlytalan.

- [85] Összefoglalva, helytállóan hivatkozott arra az I. rendű felperes felülvizsgálati ellenkérelmében, hogy mivel az alperes határozata nem alapult azon, hogy a konzorcium gazdasági egység, és ezért az egyik konzorciumi tag a másoknak is betudható, ezért az nem képezhette tárgyát jelen felülvizsgálati eljárásnak sem, mert az a Kp. 117. § (3) bekezdését sértené. Az alperes határozatában nem hivatkozott arra, hogy konzorcium minden további vizsgálat nélkül, automatikusan (függetlenül az együttműködési megállapodásban foglaltaktól) gazdasági egységet képez, e körben az eljáró bíróság ítélete sem tartalmaz érvelést, és azt a Kúria sem vizsgálhatja. A jogerős ítélet mindössze az együttműködési megállapodásra alapított egyik betudhatósági érvet cáfolta akkor, amikor annak rendelkezéseit is elemezte.
- [86] Az alperes felülvizsgálati kérelmében ez utóbbi ítéleti érvelés kapcsán arra hivatkozott, hogy a konzorciumon belüli együttes és egyetemleges felelősségvállalásra tekintettel a konzorciumi tag eljárásának egész konzorciumra kihatása és a megbízott/alkalmazott eljárásának vállalkozásra kihatása között egyértelmű analógia állapítható meg, így a Tpv. és az EUMSZ rendelkezésével nem összeegyeztethető, hogy a konzorcium másik tagjának a jogsértés ne lenne betudható [felülvizsgálati kérelem (35) bekezdés]. A Kúria e körben rámutat, a jogerős ítélet helytálló következtetésre jutott, amikor megállapította, hogy az együttműködési megállapodásban rögzített egyetemleges felelősséget nem lehet akként értelmezni, hogy az a versenyjogsértő magatartásért való felelősségre is kiterjed, mert a felek az együttműködési megállapodásban az egyetemleges felelősséget a közbeszerzés tárgya megvalósításával összefüggő szerződésben vállalt valamennyi kötelezettség teljesítéséért vállalták. Helytállóan állapította meg az eljáró bíróság, hogy ebből nem következik önmagában az, hogy a szóban forgó e-mail felperesi érdekelt ügyvezetője általi elküldése az I. rendű felperesnek is betudható lenne.
- [87] A Kúria kiemeli, az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéleti megállapítás ellenére továbbra sem fejtette ki, hogy az együttműködési megállapodásban kizárólag a közbeszerzés tárgya megvalósításával összefüggő szerződések tekintetében vállalt kötelezettségekért fennálló egyetemleges felelősség a versenyjogsértésért való egyetemleges felelősséget hogyan alapozza meg, csupán megismételte ezen érvét, nem fejtette ki, hogy a jogerős ítélet fenti megállapítása milyen okból jogsértő, így ezen hivatkozás sem foghatott helyt.
- [88] Az alperes továbbá e körben a „két vállalkozás tevékenységi körének azonosságára, mindkét vállalkozáshoz kötődésére, a használt e-mail cím I. rendű felpereshez tartozására” és arra hivatkozott, hogy a vállalkozások közös ajánlatot nyújtottak be, végül pedig, hogy tevékenységét a versenytársak a konzorciumnak (azon belül is az I. rendű felperesnek) tudták be. E körben a Kúria hangsúlyozza, e körülmények nem alapozzák meg az I. rendű felperes felelősségének megállapíthatóságát, mert azt az alperes nem bizonyította a hatósági eljárás során, hogy az I. rendű felperes tudott, vagy tudnia kellett volna arról, hogy az e-mailt elküldte. Önmagában a külső körülményekre vonatkozó általános jellegű hivatkozások (az I. rendű felperes és a felperesi érdekelt „közös múltja”, mindkét vállalkozáshoz kötődése), pedig nem alkalmasak arra, hogy azok alapján az I. rendű felperesnek a felperesi érdekelt versenyjogsértése betudható legyen.
- [89] A Kúria rámutat, a munkavállalói analógia alkalmazásához I. rendű felperessel meglévő kapcsolatának fennállását kellett volna feltárni, ennek keretében azt, hogy és az I. rendű felperes között jogviszony, vagy bármilyen munkavégzésre irányuló kapcsolat áll fenn. Az alperes azonban nem tisztázta, hogy @szinaron.hu e-mail címe valóban egy fennálló szerződés teljesítése okán maradt-e meg, és hogy ez alapján milyen jogviszonyban állt I. rendű felperessel a perbeli időszakban. Sőt, az alperes a felülvizsgálati tárgyaláson megerősítette, hogy nem volt hivatalos

Kfv.II.37.062/2023/9.

jogviszonya I. rendű felperessel, „még is eljár a nevében”. A Kúria egyetért azzal, hogy az alperesi határozat valóban nem állapított meg bármilyen munkavégzésre irányuló jogviszonyt. Ennek hiányában pedig önmagában az e-mail cím megléte az I. rendű felperesnek történő betudást nem alapozza meg.

- [90] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben megjelölt Remonts-teszt (EuB, C-542/14 ECLI:EU:C:2016:578, továbbiakban: Remonts ítélet] azon részére hivatkozott e körben, hogy amennyiben I.r. felperesnek előre látnia kellett azt, hogy a meghagyott e-mail címén akár versenyellenes tevékenységre is használhatja és kész volt ennek kockázatát elfogadni, akkor neki betudható a jogsértés. A Kúria megállapította e körben, hogy ez az érvelés tartalmilag szerepel alperes határozatában, ezért ezen érvet érdemben kellett vizsgálni.
- [91] A Kúria megítélése szerint a Remonts ítéletből az következik, hogy az I. rendű felperesnek való betudáshoz szükség volna annak kimutatására, hogy munkavállalói, vagy olyan látszólagos szolgáltatói viszony álljon fenn , ami valójában munkavállalói jellegű „önállótlan-ságot” rejt magában (Remonts ítélet 27 megfontolása). Amennyiben függetlennek tekintendő, mint ahogy ezt az alperes sem vitatja -az általános jellegű alperesi hivatkozások ellenére – akkor csak bizonyos feltételek fennállása esetén tudható be I. rendű felperesi vállalkozásnak a jogsértés (Remonts ítélet 28. megfontolása). Az alperes azonban elmulasztotta feltárni, hogy ilyen önállótlan-ság fennállt-e, és ha meg önálló a magatartása, akkor a betudáshoz szükséges feltételek fennállnak-e. A Remonts ítélet 29.-30. megfontolása szerint, amelyre lényegében hivatkozik az alperes, arról szól, hogy ha igazolt volna, hogy I. rendű felperes annak érdekében vette igénybe , hogy érzékeny információkat osszon meg versenytársaival, vagy önmagában a tényekből erre ésszerűen következtetni lehet, akkor a betudhatóság megállapítható. A Fővárosi Törvényszék arra jutott, hogy ez ésszerűen nem volt igazolható, melyet részletesen indokolt, és a Kúria sem látott a feltárt tények alapján ebben a jogi mérlegelésben olyan hibát, amelyre az ítélet jogsértő voltát alapítani lehetne a Kúria előtti rendkívüli felülvizsgálati eljárásban, amely eljárásban a tények felülvértékelésének – kirívó okszerűtlenség hiányában – nincs helye. A Kúria szerint okszerű a Fővárosi Törvényszék ítéletének érvelése, és ezen indokokra figyelemmel nem lehet ésszerűen arra következtetni a konzorcium létéből és a meghagyott e-mail címéből, hogy ezen e-mail cím létezéséből – az e-mail cím létezése okainak, körülményeinek feltárása nélkül –, versenyellenes magatartását előre láthatta felperes, és ennek kész volt kockázatát elfogadni.
- [92] Az kétségtelen, hogy a versenytársak e-mailjét felperesnek tudták be, ennek okait is azonban az alperes elmulasztotta feltárni. Nem derül ki a határozatból a felperesi érdekelt és felperesi vállalkozások egymással való kapcsolata. A határozat 515. pontja azt rögzíti a tulajdonosi kapcsolatokat elemezve, hogy az egy vállalkozás csoportba tartozás a két vállalkozás között nem „valószínűsíthető.” Ugyanígy nem derül ki munkavégzés jellegű pontos kapcsolata, csak „valószínű kapcsolata” I. rendű felperessel, ahogy azt fentebb a Kúria már kifejtette. Az alperes határozatának ezekben az ügyben releváns kérdésekben nem „valószínűsítésre” kell alapítania határozatát, hanem a tényeket kell tisztázni, és egyértelműen megállapítania. A „valószínűsítés” a tények vonatkozásában nem elég.
- [93] Az alperes felülvizsgálati kérelmében indítványozott előzetes döntéshozatali indítványa körében a Kúria megállapította, hogy a feltenni indítványozott 1. kérdés a konzorcium gazdasági egységként történő megítélésére vonatkozott, mely a fentiekben kifejtettek szerint nem képezte az alperes határozatának tárgyát, így az a perben sem eshet elbírálás alá. A 2. és 3. kérdések egyrészt túlságosan a konkrét ügy eldöntésére irányuló kérdések, amely a nemzeti bíróság feladata, másrészt az erre vonatkozóan feltárt tényállás sem volt kellően részletes ahhoz (I. rendű felpereshez kötődése), hogy erre vonatkozóan a Kúria az EUB előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezze. Minderre figyelemmel a Kúria mellőzte az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

Kfv.II.37.062/2023/9.

- [94] Az alperes a felülvizsgálati tárgyaláson kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy felülvizsgálati kérelme egyáltalán nem irányul az esetlegesen nem tisztázott tények esetén új eljárásra lefolytatására, a felülvizsgálati kérelem irányával egy ilyen kúriai ítélet nem volna egyező. Az alperes felülvizsgálati kérelme a már feltárt tények alapján való jogi értékelést vitatta, így a Kúria – bár tényállás tisztázási hiányosságok vezettek az alperesnek kedvezőtlen jogi értékeléshez – mivel e körben az ítélet jogsértő voltát nem állította és nem vitatta az alperes, ezért a Kúria megállapította, hogy alperes felülvizsgálati kérelme teljes egészében alaptalan volt.
- [95] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria az eljáró bíróság ítéletét a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

- [96] *A tisztességes ügyintézéshez való jog érvényesülésének bizonyítéka, ha az eljáró hatóság eljárási cselekménye az eljárás adott szakaszában lehetséges határozati döntési alternatívák mérlegeléséhez kapcsolódik, akkor is, ha az eljárást lezáró határozat tükrében az utóbb szükségtelennek bizonyul.*
- [97] *Ezért az ügyintézési határidő megtartottsága esetén az egyes eljárási cselekmények észszerűsége és indokoltsága az eljárás folyamatának egésze figyelembe vételével vizsgálendő, e körben nem kizárólag az ügy érdemében hozott döntést (eljárást lezáró határozatot) kell figyelembe venni.*
- [98] *Versenyfelügyeleti eljárásban is a versenyjogsértés betudhatóságának vizsgálata körében jogilag releváns tényeket – amennyiben ilyen tények vizsgálatára szükség van – nem az általánosság szintjén „valószínűsíteni”, hanem bizonyítani kell.*
- [99] *A nemzeti versenyhatóságnak a nemzeti jogon alapuló határozatát a nemzeti jog tételes jogi szabályaira kell alapítania, önmagában nemzetközi joggyakorlatra hivatkozással nem lehet jogsértést alapítani.*

Záró rész

- [100] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése szerint tárgyaláson bírálta el.
- [101] Az alaptalan felülvizsgálati kérelmet előterjesztő II. rendű felperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét. Az alaptalan felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az I. rendű felperes felülvizsgálati eljárásban felmerült költségét. A Kúria a felszámított költségek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján állapította meg. Az alperesi érdekelt nem számolt fel a felülvizsgálati eljárásra költséget, a felperesi érdekeltnek pedig a felülvizsgálati eljárás során nem merült fel költség, így azokról a Kúria nem rendelkezett.
- [102] A pervesztes II. rendű felperes az Itv. 38. § (1) bekezdése alapján köteles a felülvizsgálati eljárás illetékének a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú, eljárási illeték bevételi számlájára történő megfizetésére. A fizetendő illeték mértékét a Kúria az Itv. 39. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése alapján állapította meg. A Kúria az Itv. 78. § (4) bekezdése és a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése alapján tájékoztatja a II. rendű felperest, hogy a fizetendő illeték az ítélet

Kfv.II.37.062/2023/9.

kézbekérésétől számított 60. napon válik esedékessé, valamint hogy az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

[103] Az alperest az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentességre tekintettel a 39. § (1) bekezdése és az 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati illetéket a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdése alapján az állam viseli.

[104] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. április 19.

Dr. Kovács András s.k. a tanács elnöke, Dr. Bögös Fruzsina s.k. előadó bíró,
Dr. Figula Ildikó s.k. bíró, Dr. Szilas Judit s.k. bíró, Dr. Tóth Kincső s.k. bíró